

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۲) مردادماه ۱۳۵۲

فهرست مطالب :

- ۶- تقدیم لایحه معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت سفارشی کالا با قید دو فوریت بوسیله آقای دکتر آموزگار وزیر دارائی .
- ۷- طرح و تصویب دو فوریت لایحه معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت سفارشی کالا .
- ۸- ادامه بحث در کلیات گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳ .
- ۹- اعلام وصول و قرائت نامه سه فقره لایحه رسیده از مجلس سنا .
- ۱۰- تعیین موقع و دستور جلسه فوق العاده بعد- ختم جلسه .

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- تصویب صورت جلسه قبل .
- ۳- طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳ .
- ۴- طرح فوریت و اصل گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳ .
- ۵- بیانات آقای رئیس بمناسبت ورود هیئت پارلمانی پاکستان .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

مسعودی- بدرخانی- یوشهری- دکتر جزایری- دکتر حاتم- تیمسار حکیمی - مهندس عطائی - اسمعیل خزیمه - ذوالفقاری - شریفها - شیخ الاسلامی - فروتن - دکتر فروزین - فرهادپور - دکتر مشایخی - مهندس معینی زند- مهرزاد .

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
 رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقایان:

مهندس اردلان - بختیاربها - غلامرضا بهادری - بسیان - مهندس جلالی نوری - دکتر شریف امامی - دکتر شکرانی - شیخ بهائی - دکتر فضل الله صدر - دکتر وجیه الله صدر - خانلر قراچورلو - مردنی - نامور - دکتر گایگک - دکتر محمدحسین موسوی - خانم دولتشاهی - خانم زاهدی - خانم ضرابی .

غائبین مریض- آقایان:

۲- تصویب صورت جلسه قبل
 رئیس- نسبت بصورت جلسه قبل نظری نیست ؟
 (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود .
 ۳- طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد کنسرسيوم مصوب ۱۳۳۳

رئیس - گزارش شور اول فروش و خرید نفت
 دکتر اسکونیان- امام مردوخ- اهری - سید کاظم
 بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و

الغاء قرارداد کنسرسیوم مصوب ۱۳۳۳ مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز شنبه ۳۰/۴/۱۳۵۲ با حضور جناب آقای هويدان نخست وزير - آقای جمشید آموزگار وزير دارائی و آقای قوام صدري وزير مشاور و آقای محمود کاشفی معاون وزارت دارائی و نمایندگان شرکت ملی نفت ایران لایحه شماره ۹۷۱۶ مورخ ۲۸/۴/۵۲ راجع بفروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکتهای خارجی و الغاء قرارداد کنسرسیوم مصوب آبانماه ۱۳۳۳ را که در جلسه روز پنجشنبه ۲۸/۴/۱۳۵۲ بمجلس شورای ملی تقدیم و بشماره ۸۲۸ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون فروش و خرید نفت بین دولت

شاهنشاهی ایران و شرکتهای خارجی و

الغاء قرارداد کنسرسیوم مصوب ۱۳۳۳

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود قرارداد مربوط بفروش و خرید نفت را که بین دولت ایران و شرکت ملی نفت ایران از يك طرف و شرکتهای خارجی نامبرده در قرارداد مزبور از طرف دیگر منعقد و امضاء شده است بموقع اجرا بگذارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

رئیس - برای این لایحه پیشنهاد فوریت شده است پیشنهاد قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید لایحه فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکتهای خارجی و الغاء قرارداد کنسرسیوم مصوب ۱۳۳۳ باقید يك فوریت مطرح گردد.

رئیس فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین در

مجلس شورای ملی - الموتی

رئیس فراکسیون پارلمانی حزب مردم در مجلس

شورای ملی - رامبد

رئیس - نسبت به این پیشنهاد مخالفی نیست ؟ (اظهاری نشد) بفوریت لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات لایحه مطرح است، آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - جناب آقای رئیس، همکاران محترم

بی نهایت مفتخر و سرافرازم که در جلسه بسیار مهم و تاریخی امروز مجلس شورای ملی که از مهمترین روزهای دوران مشروطیت ایران است درباره لایحه ای صحبت میکنم که معتقدم تصویب و اجرای آن از بزرگترین رویدادهای تاریخ درخشان ملت ایران میباشد (صحیح است).

برگ زرینی که امروز با تصویب نمایندگان ملت بتاريخ ما افزوده میشود نه تنها موجب افتخار و سربلندی همه افراد ملت ایران خواهد بود بلکه منشاء تحول و حیات نوینی در زندگی سیاسی و اجتماعی و اقتصادی کشورهای صاحب نفت و مواد خام میباشد که در سابه اندیشه های تابناک شاهنشاهی بزرگ و رهبری متفکر و هوشمند نصب گشته که با اجرای آن برای همیشه بدوران استثمار خاتمه داده شده (آفرین) و بار دیگر ملت پیشرو و مترقی ایران نشان داد که بعلم هم بستگی عمیق و ناگسستنی شاه و ملت میتوان بزرگترین پیروزی سیاسی و اقتصادی و مالی را بدست آورد (صحیح است).

قبل از هر چیز لازم میدانم از طرف فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین، حزبی که توانسته است در اجرای وظیفه مقدس پاسداری از انقلاب لیاقت و شایستگی خود را بنحوا حسن نشان دهد این پیروزی بزرگ را بشاهنشاه عالیقدر، رهبر آزادمنش و دمکرات ایران، شاهنشاهی که در هر روز از دوران سلطنت پرافتخار خود پیروزی و موفقیت تازه ای نصیب ملت خود ساخته اند تبریک و تهنیت گفته (صحیح است - احسن) و از طرف همه پاسداران انقلاب از کارگران، کشاورزان، دانشجویان، فرهنگیان، روزنامه نگاران، کارمندان اصناف، بازرگانان، سپاهیان انقلاب و سایر گروهها و افراد حزبی از زن و مرد که در سراسر کشور در صفوف

مشکل و منظم حزب ایران نوین قرار دارند به پیشگاه با عظمت رهبر پیروز انقلاب ایران درود و تهنیت بفرستم (احسن) و از درگاه احدیت آرزو نمایم که شاهنشاه خردمند ما دوام عمر و بقای سلطنت عنایت فرماید (انشاء اله) تا در روزهای آینده نیز نظیر ایام گذشته باز هم شاهد موفقیت های تازه و پیروزیهای جدیدتری بوده با ارشاد و هدایت و راهنمایی معظم له سریع تر و زودتر به قله پیروزی و دروازه طلائی تمدن بزرگ برسیم (انشاء اله).

اکنون فرد ملت ایران از تنظیم چنین قرار دادی احساس غرور و افتخار میکند. (صحیح است) بنظر من هر فرد آزاده و انسان متفکری که در جهان ما زندگی میکند باین افکار انسانی و ضد استثمار شاهنشاه بزرگ ما درود و آفرین میفرستد. (صحیح است) در سفر اخیر بچند کشور خاور دور از نزدیک میدیدم مقامات و مردم آن از صمیم قلب این اندیشه خلاقه را تحسین میکردند و میگفتند شاهنشاه صلح جو و بشردوست ایران با اقدامات خود تحول مهمی در جهان امروز بوجود آورده اند که نمونه جالب آن همین قرارداد جدید نفتی است که بدوران حاکمیت غولهای نفتی خاتمه داده است (صحیح است - احسن).

درباره چنین قرارداد مهم صحبت می کنیم رهبر ملت ایران شاهنشاه آریامهر برای چندمین بار بکشور آمریکا مسافرت کردند تا درباره اندیشه های خلاقه خود درباره حفظ صلح جهانی با حضرت پرزیدنت نیکسن رئیس جمهور و مقامات امریکائی صحبت کنند با هم بخاطر داریم که وقتی رئیس جمهور آمریکا از سفر تاریخی خود بشوروی مراجعت میکرد اعلام داشت برای مشاوره درباره صلح جهانی بایران میروم تا با شاهنشاه ایران صحبت بکنم این برای ملت ایران افتخار آمیز است که شاهنشاه ما آنچنان مورد احترام سران و مردم کشورهای دنیاستند که نه تنها از اندیشه معظم له برای ترقی و تعالی ملت ایران استفاده میشود بلکه برای حفظ صلح در جهان نیز حداکثر استفاده میشود برای ایرانیان افتخار آمیز است قراردادی که امروز مطرح است بتسلط ۷۲ ساله شرکت های نفتی یا بقول جناب نخست وزیر غولهای نفتی در ایران خاتمه

داده میشود با تصویب این قرارداد حاکمیت مطلق ایران در صنایع نفتی اعلام میگردد و دیگر مثل گذشته خارجیها در صنایع نفت ما مداخله ای ندارند و اگر افرادی باشند بعنوان کارشناس و مستخدم شرکت نفت کار میکنند. روزگاری در این مملکت صحبت از اقتصاد بدون نفت بود ولی امروز بیستم قرارداد در ساحت مقدس مجلس مطرح است که صحبت از درآمد سال جاری ایران به ۳ میلیارد و چهارصد میلیون دلار میباشد و در چند سال آینده از ۷ میلیارد و ۸۰۰ میلیارد خواهد گذشت. در گذشته کسانی بودند در این مملکت که آمدند پشت این تریبون و گفتند که ما صنایع نفت را تعطیل می کنیم تا سایرین بتوانند از منافع سرشار نفت استفاده کنند برای اینکه آنها شاید مأموریت داشتند که این درآمدها در بانکهای خارجی بنفع کشورهای خارجی بلوکه بشود تا خارجی ها از آن بهره مند بشوند ولی اراده شاهنشاه ما باین امر برای همیشه خاتمه داد و امروز ملت ایران با کمال لیاقت و رشادت از منابع سرشار نفتی خود استفاده می کند آنهم برای توسعه و رشد اقتصادی کشور و بالا بردن سطح زندگی ملت ما اگر امروز در مملکتمان پنج میلیون بشکه به ۸ میلیون بشکه در روز افزایش پیدا می کند برای این است که کشوری مثل ایران با سرعت پیش میروند و برای رشد اقتصادی خود احتیاج باین درآمدها دارند تا بتواند صنایع خود را توسعه بدهد و در جهات مختلف توسعه اقتصادی مملکت را بحدی برساند که اگر روزگاری این انرژی تمام شد ما تنها متکی بیک صنعت نباشیم بلکه منابع دیگری در این مملکت وجود داشته باشد تا بتواند با انکاء بآن درآمد مملکت را روز بروز بالاتر برد از جمله مطالب بسیار بسیار مهمی که در این لایحه هست مربوط بگاز میباشد متأسفانه در گذشته و در قرارداد ۱۳۳۳ گاز ایران در اختیار کنسرسیوم بود در حالیکه با مطالعات و بررسی دقیق کارشناسان نفتی ایران ذخایر گاز ایران بصورتی است که اگر خوب مورد بهره برداری قرار گیرد درآمد آن از نفت هم زیادتر خواهد بود. بطوریکه پیش بینی شده است ذخایر گاز ایران ۴۵ میلیون بشکه نفت است که ارزش آن ۶۰۰ هزار میلیون دلار میباشد یعنی

ایران بعد از امریکا و شوروی قرارداد یعنی امریکا و شوروی و ایران. خوشبختانه در این قرارداد حاکمیت مطلق ایران بر صنایع نفت تکلیف گاز ایران را هم برای همیشه روشن شده و ایران می تواند با اکتفا باین درآمد سرشار پایه جدیدی برای رشد اقتصادی کشور طرح ریزی کند ما تردید نداریم که کشور ما خیلی زود خواهد توانست باین آرزوی شاهنشاه ایران برسد که فرمودند امیدوارم شرکت ملی نفت ایران در ردیف بزرگترین شرکت های نفتی جهان قرار بگیرد و این قرارداد پایه و اساس چنین فکری است که آرزو داریم روزی بیایم پشت این تریبون و بگوئیم که شرکت نفت بآن صورتی که شاهنشاه آریامهر خواسته در آمده و بآن عظمتی که رهبر ما خواهان آن هستند رسیده است و آن برای ما موجب خوشبختی است بنده از طرف فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین این پیروزی بزرگ را بشاهنشاه بزرگ ایران تبریک و تهنیت عرض می کنم و بدولت حزبی خودمان دوست هم مسلک هویدا که هر روز ما می بینیم موفقیت های تازه ای در اجرای نیات عالی شاهنشاه در مملکت کسب می کند از صمیم قلب تبریک میگویم باید بگویم طی چند سالی که در مجلس افتخار خدمتگزاری داریم ما هر روز می بینیم دولت حزبی ما دولت هویدا هر روز لایحه تازه ای بمجلس آورده که هر یک از این لوایح برگ تازه ای است در پیروزی های ملت ایران در انجام نیات عالی شاهنشاه که مهمترین و عالیترین مواردش لایحه ایست که امروز مطرح است من بار دیگر بدولت هم مسلک هویدا از صمیم قلب تبریک می گویم و به آقای دکتر آموزگار وزیر دارائی دولت که در اجرای نیات عالی شاهنشاه صمیمانه کوشیده است تبریک می گویم و به آقای دکتر اقبال مدیر کاردان و شایسته شرکت ملی نفت ایران که در دوران انقلاب توانسته اند عظمت و شکوه بسیار برای نفت ایران بوجود بیاورند تبریک عرض میکنم همه کارشناسان نفتی ایران با آقایان دکتر قلاح - دکتر مینا - فواد روحانی و همه کسانی که واقعا تلاش کردند و کوشش کردند باید از پشت این تریبون تبریک گفت اینها فرزندان شایسته مملکت هستند که وقتی پشت این میزها می نشینند یک هدف دارند و آن اجرای

نیات شاهنشاه آریامهر در تأمین حقوق حقه ملت ایران است (احسن) امیدوارم کشور ما هر روز در سایه این همبستگی عمیقی که بین شاه و ملت وجود دارد روز بروز موقعیت های بیشتری داشته باشد ما باید قدر این روزها و این ایام را بدانیم در شرایطی که در همه دنیا تنش اختلاف شعله ور است در کشور شاهنشاهی ما در سایه این همبستگی عمیق بین شاه و فرد فرد ملت ایران پیوندی ناگسستی وجود دارد و همین امر موجب شده که شاهنشاه مابهر جمعی که میروند مورد احترام همه جهانیان هستند ما خوشوقیم که در اینجا شاهنشاهی سلطنت میکند که مورد اعتماد همه افراد ملت ایران هستند و صدای شاهنشاه ماصدای ملت ایران است (صحیح است) ماسر تعظیم به پیشگاه شاهنشاه فرود میآوریم و برای شاهنشاه دوام عمر و بقای سلطنت آرزو میکنیم (احسن).

رئیس - آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - جناب آقای رئیس همکاران محترم در طول تاریخ حوادث بزرگی دیده میشود که در میان حوادث بزرگ روزگار جاودانی شده اند اینگونه حوادث معمولا نشانه ای خاص دارند و آن انجام امری است که پیش از آن بنظر محال و ناشدنی بوده مثلا سرداری بزرگ از معری غیر قابل عبور گذشته است، فرماندهی تو اناجبه ای تسخیر نشدنی را گشوده است، جهانگیری نام آور، ملتی شکست ناپذیر را بزور آورده است یا رهبری خردمند قومی را از ناتوانی و پربیشانی تا عظمت و افتخار رسانیده است یا نابغه ای دانشمند فرضیه ای مسلم را با کشفی جدید درهم ریخته عظمت این حوادث در آن است که ملتها بتجربه آموخته بودند که آنچه در پیش چشمشان دگرگون گردیده تغییر ناپذیر بوده اما ناگهان مردی اراده، همتی، دستی، شمشیری، اندیشه ای بنیان عقاید دیریشان را و از گون کرده قرنها دیوار چین تسخیر نشدنی بود صدها بلکه هزاران سال زمین را ساکن و مدح میدانستند روزی که آن دیوار شکست یا سکون این کره ابطال شد همه چشمها خیره ماند. نسل ما گذشتن از خط غیر قابل نفوذ مازینو پس از آن شکست ارتش شکست ناپذیر نازی را شاهد بود و افسانه شکست ناپذیری اربابان نفت داستان اسارت، اطاعت ملل صاحب نفت سنت تغییر ناپذیر بودن،

تصمیمات گردانندگان بازار نفت نیز از اینگونه مسلمات تاریخ سیاست بود مگر مال صاحب نفت حق داشتند که در سرنوشت حتی در برنامه های خود تصمیم بگیرند مگر با نیروی عظیم دستگاه نفتی جهان می شد مبارزه کرد مگر در قلمرو قدرت دیرین خدایان نفت جهان جای بحث و گفتگو بود؟ این افکار و عقاید حاصل تجربه های تلخ گذشته بود ملل جهان از آن جمله خود ما در این راه چه ضرر ها دیدیم چه محرومیت ها که کشیدیم با نخستین ادعای حق کار شکنی ها، تحریکات، بلواها، آشوب ها راه میافتاد از همه طرف تهدید میشدیم محاصره اقتصادی میشدیم مغضوب میشدیم چنان عرصه را برای ما تنگ میکردند که علیرغم میل و منفعت خود بزانو در آئیم و تسلیم شویم در افسانه های کهن سرزمین باستانی خویش و در داستانهای شیرین کودکی که مهر این آب و خاک را با جان و دل ما می آمیخت همه شنیده بودیم، خوانده بودیم شهرباری، شهزاده ای ملکی، سلطانی طلسم دیوان را می شکست قومی را از بند رهائی میداد درهای بسته قرون گشوده میشد هوای تازه آزادی، فروغ روشنی رهائی بدخمه های تاریک اسارت راه میافت امید بجای نومییدی روشنی بجای تیرگی شادی بجای غم و حق بجای ستم می نشست آنچه در کار نفت شد توفیق درخشان و فتح نمایانی که دست توانای شهربار ما بملت ایران عرضه کرد و ارزانی داشت از این حوادث بزرگ بود نه کسی آنرا پیش از آن باور میداشت و نه انتظار از روز نخست لحن شاهنشاه در طرح مسأله نفت و افشای سود کلان دیگران ضرر هنگفت ملت ایران، قاطعیت اندیشه ای که ارائه میکرد و زمانی که سخن میگفت گواه این بود که فصلی نوین در تاریخ ما گشوده بشود تشخیص بجای اعضای کنسرسیوم و توجه واقع بینانه آنان در خلل ناپذیری تصمیم شاهنشاه مراقبت و نظارت شهربار مادر تمام مراحل و لحظات مذاکرات دلگرمی و الهامگیری نمایندگان ایران سرانجام بچنان توفیقی انجامید که دست یافتن بآن از محالات تاریخ بود دیدیم که چگونه اگر خردوروشن بینی باشد همت و شجاعت باشد، دبستگی باین آب و خاک باشد از خود گذشته گی برای ملت باشد طلسم شکست ناپذیری

دیگران شکسته خواهد شد و ملتی بآرزوی دیرین خود خواهد رسید همه کس حتی روشنفکران و صاحب نظران درباره نفت کلیاتی میدانستند و سخنانی شنیده بودند اما کسی بدقایق امر و رموز واقعیات تلخ آگاهی نداشت کدام اندیشه بلند و چشم بینائی تابان همه زرف نگری و روشن بینی میرسد که ارقام و آمار را چنانچه شهریار خردمند دیدند به بیند و بآن روشنی که مایه اعجاب همه هوشمندان جهان شد باز گو کند، این شاهنشاه آریامهر بودند که برای نخستین بار تفاوت بارز و غین فاحش ملت ایران را از فروش فرآورده های نفتی و خرید مصنوعات دنیای غرب آشکار ساختند و پرده از رازهای مگو برداشتند و همین بیدار دلی و آگاهی بود که ملت ایران را یکدل و یکزبان خرد و کلان به تجلیل و تأیید شاهنشاه واداشت و همچنین دیگر بار وحدت و یگانگی ملت و رشد سیاسی مردم را در این آزمایش بزرگ نشان داد (صحیح است) این هدیه ارزنده پادشاهی بزرگ بملت حق شناس بود اکنون در این مرز و بوم همه کس روستائی و شهری کارگر و دهقان اداری و سپاهی غرق در شادی و مست از این پیروزی و سرخوش از این توفیق بی مانند است (صحیح است) از امسال در امر نفت حاکمیت ماقطعی تر کیفیت و کمیت بهره برداری ما اصولی تر حفظ ذخایر ما دوران دبستانه تر، درآمد ملی ما بیشتر طبیعتا برنامه های ما روشن تر دست و دامان ما پرت تر دل ما گرم تر و خفاطر ما آسوده تر است (آفرین) اما این نعمت را چگونه باید سپاس گفت و آن وظیفه خطیر دولت است که در تشکیلات بعدی و ترتیب تأسیسات آتی راه سالم و منطقی در پیش گیرد حاصل این مجاهدت عظیم را بجا و در راه صحیح خرج کنند و از حاتم بخشی پرهیزد با آنچه گذشت درآمد نفت گنج بی رنج و ثروت بادآوری نیست که ما با غفلت بیادش دهیم این هدیه ارزنده شاهنشاه است باید در اداره امور و صرف درآمد آن نهایت علاقه مندی و دلسوزی بخرج داد و از خرجهای بیهوده پرهیز کرد (عباس میرزائی - الحمداله دولت اینکار را کرده) هر چه بزرگتر است ارزنده تر و هدیه ارزنده را باید صرف کارهای ارزنده کرد نه دولت حق دارد در اینکار گشاده دستی کند و نه ماحق داریم در این راه سناکت

باشیم (آفرین - صحیح است) براسنی وظیفه خود و دین خود را نیز فراموش نکنیم ما اینهمه را از شاهنشاه بزرگ ایران داریم و ملت ایران ملت حق شناس است و این حق شناسی باید بنوعی تجلی کند بعنوان سپاسگزاری پیشنهاد می کنم لوحه زرینی به پیشگاه شاهنشاه تقدیم شود تا این نشانه حق شناسی بر روزگار ما ماند و یاد بود در قه زربنی باشد که اراده شاهنشاهی بزرگ بر تاریخ پرافتخار ایران افزوده است (احسنت - احسنت).

۵- بیانات آقای رئیس بمناسبت ورود هیئت پارلمانی پاکستان

رئیس - هیئت پارلمانی مرکب از ده نفر از نمایندگان مجلس ملی پاکستان بریاست جناب آقای فضل الهی چودری میهمان مجلس شورای ملی هستند و در چند روز گذشته از چند نقطه کشور دوست و برادر خودشان ایران بازدید کرده اند امروز این هیئت در این جلسه مجلس شورای ملی حضور دارند بنده وظیفه دارم از طرف کلیه نمایندگان مجلس شورای ملی به ایشان خوش آمد بگویم (صحیح است) امیدوارم در این مسافرت چند روزه در ایران ایشان خوش گذشته باشد. جناب آقای رئیس مجلس ملی پاکستان چند سال پیش هم به ایران تشریف آورده اند و خیال میکنم در این مدت کوتاه توانسته باشند ترقیات و پیشرفت هائیکه در کشور ما به رهبری شاهنشاهمان بدست آورده ایم تا اندازه ای ملاحظه کرده باشند (صحیح است). ما خیلی خوشحالیم که این هیئت توانست از چند نقطه کشور دوست و برادر خود بازدید نماید و از نزدیک شاهد باشند که در قلب فرد در ملت ایران دوستی و صمیمیت خواهران و برادران پاکتانیان بحدا علی وجود دارد (صحیح است - احسنت) بنده از جانب آقای رئیس مجلس ملی پاکستان خواهشمندم که سلام برادرزاده و خواهرانه نمایندگان مجلس شورای ملی را به فرد فرد نمایندگان مجلس ملی پاکستان ابلاغ فرمایند (صحیح است) و همه ما امیدواریم که ملت پاکستان روز بروز به رفاه بیشتری تحت رهبری حضرت ذوالفقار علی بوتو نائل آمده و ترقیات شایان توجهی حاصل نماید (صحیح است - احسنت).

۶- تقدیم لایحه معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت سفارش کالا با قید دو فوریت بوسیله آقای دکتر آموزگار وزیر دارائی

رئیس - جناب آقای وزیر دارائی لایحه ای دارند که فوریت دارد خواهش میکنم بفرمائید.
دکتر آموزگار (وزیر دارائی) - بهمان گونه که خاطر نمایندگان محترم آگاه است افزایش سریع قیمتها در کشورهای صنعتی جهان در نتیجه تورم بیقاعده توأم بانوسانات شدید ارزی موجب شده که کالاها و وارداتی بایران افزایش قیمت نامطلوب پیدا کند برای جلوگیری و مقابله با چنین افزایش قیمت نامطلوب دولت تصمیماتی را اتخاذ کرد از جمله با صدور تصویب نامه ای سودبازرگانی اقلامی را از اول مرداد (دیروز) حذف کردیم همچنین با استفاده از ماده ۳۹ قانون تعرفه گمرکی حقوق گمرکی مواد خام روغن نباتی و تیر آهن از اول مرداد ماده حذف گردید لایحه ای هم تهیه شده است که علاوه بر حذف سود بازرگانی و حقوق گمرکی اشاره شده ۵/۵ درصد حق ثبت سفارش کالا در مورد اقلامی که مورد نیاز عامه است یا تصویب مجلسین حذف شود تقدیم این چنین لایحه ای از طرف وزیر دارائی روشنگر این حقیقت است که دولت تا چه حد در راه تأمین رفاه و آسایش مردم نسبت بمسئله تثبیت قیمتها حساسیت دارد و از آنجا که هر چه زودتر این لایحه بتصویب برسد اثرات آن زودتر مشهود خواهد بود و همچنین از آن جهت که شاید تأخیری بیش از این در باره تعطیلات مجلسین جایز نباشد تقاضای دولت این است که این لایحه با قید دو فوریت بتصویب برسد.

۷- طرح و تصویب دو فوریت لایحه معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت سفارش کالا

رئیس - فوریت این لایحه مطرح است، لایحه قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی

بمنظور کاهش هزینه زندگی و جلوگیری از افزایش بهای کالا های مورد نیاز عامه لایحه پیوست برای معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت

سفارش تهیه شده و بضمیمه ارسال میشود و تقاضای تصویب آنرا با دو فوریت دارد.

نخست وزیر وزیر دارائی
امیرعباس هویدا جمشید آموزگار

لایحه معافیت بعضی از کالاها از پرداخت حق الثبت سفارش کالا

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود کالاهای

زیر:

ذرت	مشمول شماره تعرفه	۱۰/۰۵
آردماهی	مشمول شماره تعرفه	۲۳/۰۱ ب
روغن سویای خام	مشمول شماره تعرفه	۱۵/۰۷ الف
روغن پنبه دان خام	مشمول شماره تعرفه	۱۵/۰۷ ب
روغن تخم آفتاب	مشمول شماره تعرفه	۱۵/۰۷ ح
گردان خام	مشمول شماره تعرفه	۳۰/۰۳
داروهای پزشکی یا دامپزشکی مشمول شماره تعرفه	مشمول شماره تعرفه	۵۳/۰۱
پشم نشسته و شسته	مشمول شماره تعرفه	۵۳/۰۱
پشم شانه زده و بشکل فتیله (TOP)	مشمول شماره تعرفه	۵۳/۰۵

نخ الیاف نسجی ترکیبی یکسره مشمول شماره تعرفه ۵۱/۰۱ الف-۱

الیاف نسجی ترکیبی و مصنوعی غیر یکسره مشمول شماره تعرفه ۵۶/۰۱

تیر آهن مشمول شماره تعرفه ۷۳/۱۱ الف-۲ (اول) کنده و شمش و توده آهن و فولاد مشمول شماره تعرفه ۷۳/۰۶

آهن و فولاد مشمول شماره تعرفه ۷۳/۰۷ کلروردوبلی و پتیل مشمول شماره تعرفه ۳۹/۰۲ الف-۱ را از اول مرداد ماه تا پایان اسفند ۱۳۵۲ از پرداخت تمام یا قسمتی از حق الثبت سفارش کالا معاف کند.

تبصره - حق ثبت سفارشات ابطال شده در مورد کالاها موضوع این قانون که تاریخ ثبت سفارش آن قبل از اول مرداد ماه ۱۳۵۲ باشد تنها در مواردی مسترد خواهد شد که به تشخیص کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت دارائی، وزارت اقتصاد و بانک

مرکزی ایران ابطال ثبت سفارش قبلی برای استفاده از معافیت موضوع این قانون نباشد.

نخست وزیر وزیر دارائی
امیرعباس هویدا جمشید آموزگار

رئیس - فوریت اول این لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ب فوریت اول لایحه رأی میگیریم خواهش میکنم خانم ها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. فوریت دوم لایحه مطرح است نظری نیست؟ آقای حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - بنده خیلی خوشوقتم که این لایحه در جهت حفظ منافع مردم است و بمجلس تقدیم شده است تذکرایکه در اینجا لازم میدانم بگویم مسئله دوگانگی قیمتهاست بعد از این جریان برای اینکه نسبت سفارشاتیکه قبل از این موقع شده و آن مواد اولیه ایکه آمده و استفاده شده خواه و ناخواه وارد کننده خواهد گفت من با يك قیمت بالاتری وارد کرده ام و شما الان تنزلی که میدهید خواه و ناخواه باید نظارت کاملی بر دو گانگی قیمت بشود بنده تذکری داشتم که فکری در زمینه این دوگانگی قیمتها بکنید و بر سایر مواد اولیه ای که قبل از این جریان وارد شده و بعد از این جریان وارد میشود این نظارت کامل و تمامی میخواهد که دو گانگی قیمت برای مصرف کنندگان و مشتریان نباشد.

رئیس - آقای اسلامی نیا بفرمائید.
اسلامی نیا - من خیال میکنم تقدیم این لایحه از طرف جناب آقای وزیر دارائی دلیل پیشرفت مملکت و دلیل ثبات اقتصادی مملکت است (صحیح است) برای اینکه ما بیاد داریم در گذشته منظمأ برای کالاها سود بازرگانی و حقوق و عوارض گمرکی میگذاشتند که در آمد مملکت برود بالا خدا را شکر میکنیم که در پرتو عنایت شاهنشاه وضع دولت ما و خزانه مملکت بجائی رسیده است که وزیر دارائی میآید لایحه ای را بمجلس تقدیم میکند که بموجب آن مقدار زیادی از سود بازرگانی و حقوق و عوارض گمرکی برفع مصرف کننده و اجتماع بر میدارد (صحیح است) فقط تقاضای من از دولت خدمتگزار جناب

هویدا این است که يك ضابطه ای يك آئيننامه ای ويك فكري بشود که این قيمتها را وقتی این سود را کم میکنند بهمين نسبت برای مصرف کننده پائين بياورند چون در گذشته دور وقتی سود بازرگانی بالا رفته بعد که پائين آمده آنها ديگر قيمت کالايشان را تغيير نداده اند بنده ضمن اینکه واقعاً بايد افتخار کنم و ببالم که ما در شرایطی هستيم که از نظر اقتصادی وضعمان آنچنان بهبود پیدا کرده که برای دولت اصلا مطرح نیست برای رفاه عامه سود بازرگانی بسياری از اقلام را پائين بياورد (احسن).

رئيس - نظر ديگری نیست؟ (اظهاری نشد) بفوریت دوم لایحه رأی میگیريم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه طبع و توزیع میشود و در جلسه آینده مطرح خواهد شد.

۸- ادامه بحث در کلیات گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد کنسرسیوم مصوب ۱۳۳۳

رئيس - بحث در کلیات گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش و خرید نفت بین دولت شاهنشاهی ایران و شرکت های خارجی و الغاء قرارداد کنسرسیوم مصوب ۱۳۳۳ ادامه مییابد آقای مهندس صائبی بفرمائید. **مهندس صائبی** - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم

بطوریکه استحضار دارند بعلمت تقدیم لایحه بسیار مهم مربوط به قرارداد فروش و خرید نفت که در اجرای نیات بلند شاهنشاه آریامهر از طرف دولت خدمتگزار حزبی جناب آقای هویدا به ساحت مقدس مجلس شورای ملی موجی از سرور و شادمانی و نشاط برای این توفیق عظیم ملی و پیروزی تاریخی سراسر کشور را فرا گرفته و تظاهرات ملی و میهنی بصورتی باشکوه و غرور آفرین همجا تجمع نموده است (صحیح است - احسن).

کشاورزان آزاد شده از قید و بند رژیم پوسیده ارباب و رعیتی که در اثر انقلاب شاه و ملت و عنایات ملوکانه از نو بدنيا آمده زندگي نوینی پیدا نموده تا آنجا که امروز از کلیه مواهب و مزایا بهره مند شده اند مانند سایر هموطنان میهن پرست و شاه دوست و حق شناس خود

این پیروزی تاریخی را که آرزوی دیرینه هر ایرانی را تحقق بخشیده است با قلبی سرشار از سپاس جشن گرفته اند (صحیح است).

این نشاط و سرور ملی که در شهرها - دهات - مزارع و باغات سرسبز - کوهساران و همه جای کشور مملو از سپاس بر هبر عالیقدر کشور موج میزند از مرزها گذشته با آوای آسمانی ولان شکرتم لازیدنکم (احسن) در آمیخته دعای خیری است که بدرقه راه عزیزان ملت ایران میباشد و همه یکدل و یک زبان می گویند:

آن سفر کرده که صد قافله دل همزه اوست

هر کجا هست خدایا سلامت دارش (صحیح است - احسن)

باعث کمال افتخار و خوشوقتی است که در سر آغاز دهه دوم انقلاب شاد و ملت که هموطنان عزیز سرشار از غرور و پیشرفت های سریع و همه جانبه دهه انقلاب هستند تحت رهبری خردمندان و با درایت و ارشاد اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه آریامهر ملت صلحدوست ایران در مبارزات حق خود برای استیفای یکی از اساسی ترین حقوق ملی که نه فقط جنبه اقتصادی داشته بلکه در حقیقت در حیات ایرانی نقش بسیار مؤثری داشته و دارد و آن حل مسئله نفت میباشد به پیروزی عظیم تاریخی نائل آمده است (صحیح است - احسن) اداره امور صنعت نفت در ۷۲ سالگی که گذشت در اختیار شرکتهای نفتی قرار داشت که با توجه به منافع مادی خود بهر نحو و ترتیبی که منفعت آنها ایجاب می کرد نفت ایران را استخراج میکردند.

قرارداد حاضر که مورد بررسی مجلس شورای ملی است ضمن لغو قرارداد ۱۳۳۳ و پایان دادن بتسلط ۷۲ ساله شرکتهای نفتی هر گونه تسلط خارجی را در مورد بهره برداری از نفت ایران موقوف می کند (صحیح است) و دولت ایران است که بر رهبری شاهنشاه آریامهر تصمیم گیرنده بود و بهر نحوی که مصلحت ملی ایجاب کند از منابع نفتی ایران استفاده خواهد نمود (صحیح است) همان روشی که بعضی از کشورهای بزرگ صاحب

نفت مانند آمریکا یا روسیه شوروی عمل می کنند (صحیح است).

این قرارداد که یکی از رویدادهای بزرگ عصر آریامهر میباشد و از جلوه های درخشان سیاست مستقل ملی است سند افتخار آمیزی است که تجلی پیروزی ملی ما بوده و آرزوهای دیرین هر ایرانی را تحقق بخشیده است (صحیح است) و برگ زرینی است که در اثر ابتکار رهبر عالیقدر مملکت و هم بستگی ناگسستنی و یکپارچگی ملت ایران با شاهنشاه خود بتاریخ پرافتخار ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران اضافه شده است (صحیح است - احسن).

در مقابل این همه تلاش و کوشش برای استیفای حقوق ملت ایران از طرف خود و عموم نمایندگان محترم و مردم شاهد دوست و وطن پرست ایران سپاس بی پایان به پیشگاه با عظمت شهریار دادگستر تقدیم داشته سلامتی و بقای عمر و دوام سلطنت شاهنشاه آریامهر و خاندان جلیل پر خیر و برکت پهلوی را از درگاه قادر متعال مسئلت دارم (احسن - احسن).

اینک باختصار و بعنوان نمونه چند نکته از قرارداد حاضر که امروز مورد بررسی مجلس شورای ملی است و پیروزیهاییکه با مقایسه نسبت بقرارداد ۱۳۳۳ بدست آمده باستحضار میرسانم (احسن).

قبلاً ذکر این مطلب را بجا میدانم که برخلاف نیم قرن گذشته امروز در اثر صنعتی شدن کشور نفت و درآمد آن بخدمت سازندگی و پیشرفت و ترقی کشور در آمده بطوریکه امروز این صنعت در حیات اقتصادی ایران نقش بسیار برجسته ای دارد (صحیح است) و درآمد روز افزون (که در سال جاری از مرز سه و نیم میلیارد دلار خواهد گذشت) و با توجه بانقتال کنترل ذخائر نفتی کشور از کنسرسیوم بشرکت ملی نفت ایران و بالا بردن میزان بهره دهی طبعاً این درآمد اضافه تر خواهد شد (صحیح است) عامل بسیار مهمی در پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور میباشد (صحیح است).

۱- مهمترین پیروزی ایران اعمال حق حاکمیت مطلق بر صنایع نفت و کنترل و اداره صنعت نفت میباشد

که این حق بموجب این قرارداد از کنسرسیوم سلب شده و جزو حقوق مسلم ایران میباشد (احسن).

۲- استفاده کامل از حق تملك و استفاده بدون قید و شرط از کلیه تأسیسات نفتی حوزه قرارداد بعنوان مالك و صاحب تأسیسات و کارخانجات و صنایع نفت از قبیل پالایشگاه عظیم آبادان و تأسیسات بندری و بارگیری و خطوط لوله که بموجب قرارداد ۱۳۳۳ جزو حقوق و اختیارات کنسرسیوم بود بموجب این قرارداد بشرکت ملی نفت ایران صاحب اصلی آن داده شده است (صحیح است).

۳- تصدی عملیات مربوط به اکتشاف و تولید و تصفیه نفت که توسط دوشرکت سهامی اکتشاف و تولید و تصفیه نفت ایران که در هلند به ثبت رسیده بود ذندبا انحلال دوشرکت مزبور به شرکت ملی نفت ایران داده شده که بوسیله مهندسين و کارمندان و کارگران کار آزموده که باعث افتخار است عملیات مزبور انجام خواهد شد و این مسئولیت عظیم را با برخورداری از مدیریت و تجربه صحیح که در طول سالهای انقلاب از آن شرکت ملی نفت ایران برخوردار بوده است باسرافرازی کامل انجام خواهد داد (صحیح است) ضمناً از خدمات يك شرکت پیمانکار برای يك دوره ۵ ساله استفاده خواهد نمود.

۴- تعیین میزان تولید و صادرات نفت خام و مواد نفتی که سابقاً در لندن توسط کنسرسیوم انجام میگرفت و کنسرسیوم حق داشت هر مقدار نفت بهر ترتیب و برای هر مقصد که مایل بود از مخازن حوزه قرارداد بدون توجه باصل بهره دهی کامل بعلمت عدم سرمایه گذاری مورد لزوم استخراج کند بموجب این قرارداد در اختیار دولت ایران قرار گرفته است (صحیح است) بنحویکه برنامه ریزی تولید و صادرات بر اساس نیاز مندیهای دولت و مصارف داخلی و صادرات شرکت ملی نفت در تهران و بر طبق اصول و موازین علمی انجام خواهد یافت (احسن).

۵- تعیین و تنظیم برنامه های لازم و تخصیص بودجه کافی بمنظور حفظ ذخایر نفتی کشور طبق اصول فنی و مهندسی بطوریکه به بازدهی آنها نه تنها لطمه ای وارد نشود بلکه از طریق بازیافت

مجدد به ضریب بهره دهی آنها بنحو قابل ملاحظه‌ای افزوده شود این اقلام مهم که تا بحال در اختیار کنسرسیوم بوده و عملی نمی‌شد در اختیار دولت ایران خواهد بود که از این راه در آمد قابل توجهی نصیب دولت ایران خواهد شد (صحیح است).

۶- تعیین و تصویب بودجه عملیات و کار برنامه ریزی اکتشاف و توسعه ظرفیت صادراتی که بموجب قرارداد ۱۳۳۳ در لندن توسط شرکت سهامداران انجام میگرفت بموجب این قرارداد توسط هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران خواهد بود و بعبارت دیگر انتقال مرکز تصمیم گیری از خارج به ایران است (صحیح است).

۷- موضوع مهم دیگر اختیار صدور گاز تولیدی از کلیه مناطق نفت خیز در حوزه قرارداد با کنسرسیوم بود که بموجب این قرارداد گازهای طبیعی موجود کلاً متعلق بشرکت ملی نفت ایران بوده و اجازه صدور بطور کلی در دست شرکت ملی نفت میباشد. و تنها در یک مورد که صدور گاز از راه خلیج فارس باشد به کنسرسیوم اولویت داده شده که در طرح مربوط تا ۵۰٪ شریک شده و گاز سهم الشرکه خود را به بهای رقابت آمیز از شرکت ملی نفت خریداری نماید.

۸- بموجب این قرارداد قانون حاکم بر روابط طرفین و همچنین حاکم بر تفسیر قرارداد بر اساس قوانین ایران و داوری آن بموجب قوانین ایران انجام و بموقع اجرا گذارده خواهد شد و این موضوع در قرارداد های نفتی بی نظیر است (صحیح است - احسن).

۹- تاکنون کنسرسیوم برای اداره امور صنعت نفت از کارکنان و کارشناسان خارجی که با استخدام خود درمی آورد استفاده مینمود خوشبختانه با اجرای این قرارداد از نیروی انسانی ایرانی فارغ التحصیل از دانشگاه های داخل و خارج استفاده شده و با استخدام کارشناسان ایرانی بمنظور جانشین کردن کارشناسان خارجی برقراری مدیریت ملی در صنایع نفت اجرا خواهد شد (احسن).

۱۰- تاکنون کنسرسیوم اختیار داشت که احتیاجات صنایع نفت را از صنایع خارجی تأمین مینمود ولی دولت ایران و شرکت ملی نفت بهر نحوی مقتضی بدانند و منافع

کامل ایران حکم کند احتیاجات صنایع نفت را از منابع داخلی و با عنداللزوم خارجی تأمین خواهد نمود (احسن).

ضمناً بطوریکه در کمیسیون داری توضیح داده شد بموجب این قرارداد دولت ایران بیش از مبالغی که از طریق مشارکت عاید کشورهای دیگر شده است بهره مند خواهد شد و از طرفی اضافه در آمد تقریبی ایران در سال ۱۹۷۳ / ۱۲۰ میلیون دلار است (احسن).

برای دولت خدمتگزار جناب آقای امیر عباس هویدا و شخص ایشان که خدمتگزار لایقی برای شاهنشاه آریامهر و ملت ایران میباشند و حزب پاسدار انقلاب حزب ایران نوین افتخاری است جاودانی که توانسته است مجری صدیق نیات بلند رهبر عالیقدر مملکت شاهنشاه آریامهر که رفاه و آسایش روز افزون مردم ایران که همیشه خواستار آن میباشند بوده و بدولت ایشان تبریک گفته و لازم میدانم از کلیه مقامات شرکت ملی نفت ایران و مهندسین و کارگران و کارمندان شریف و وطن پرست این شرکت عظیم ملی تجلیل نموده و از درگاه حضرت احدیت توفیق عموم مردم شریف ایران را در پیشبرد اهداف مقدس شاهنشاه آریامهر که اعتلای نام ایران و پیشرفت و ترقی و رفاه و آسایش مردم شریف ایران میباشد مسئلت نمایم از توجهی که فرمودید صمیمانه سپاسگزارم (احسن - احسن).

رئیس - آقای فضائی بفرمائید.

فضائی - بنده هنگامیکه بار دیگر هم مسلک نام از طرف گروه پارلمانی حزب مردم مأمور شدم در این جلسه تاریخی و پراهمیت عرایضی بسمع نمایندگان محترم برسانم نمیدانم چرا ولی در قلبم اینطور خطور کرد که رشته سخن را بدست قادر یکتائی که همه رشته ها در دست اوست بسپارم و آنچه بردلم از گذشته ها و یاد بودها در همین جا خطور میکند معروض بدارم اگر چه اهمیت این مجلس و احترامی که بآن دارم ایجاب میکرد که آماده تر سخن بگویم اما ترجیح دادم باین وارده قلبی عمل کنم اگر سخنانم اگر با مطالعه قبلی همراه بود باز نقص و نارسائی در آن فراوان بود و اکنون مسلماً بیشتر است ولی آنچه میگویم سخنانی است که از قلب بیرون

میآید و امیدوارم بردلها نشیند ماجرای نفت که کمتر از یک قرن سایه بر سر ما و بر سر دنیا افکنده است ماجرای بسیار عجیب است در ۸۰ سال پیش آنگاه که کشورهای بزرگ و غربی بطرف صنعتی شدن متاخند و نفت میرفت که بعنوان یک محرک و نیروی قوی بگردش در آورنده چرخهای صنعت در دنیا جای پا باز کند کشور ما مردم ما و بخصوص رهبران و مدیران مملکت بکلی نا آگاه غافل و بی اطلاع بودند نه از صنعتی شدن خبری داشتند و نه از اینکه محرک چرخهای صنعت چیست و نفت که هزاران زرع در زیر زمین پنهان بود چه قیمتی و چه ارزشی دارد و خواهد داشت اما حریفان همه آزموده مطلع دانا و حيله گر بودند امتیاز دارسی قرارداد شرکت ملی نفت ایران و انگلیس درست شبیه معامله یک شخص بالغ دانا و حيله گر است که ببیند گوهری ارزنده در دست شخص نادان یا کودکی هست و آن را بخواد با شیشه های رنگارنگ و بقول معروف خر مهره از دست او بیرون بیاورد شاید این تشبیه که میکنم از نظر ارکان مشابهت دقیق بنظر برسد زیرا آن گوهر یعنی نفت واقعاً گرانبهاست خریدار واقعاً آگاه و حيله گر و فروشنده واقعاً بی خبر اما یک تفاوتی در میان هست تفاوت دقیقی است تاراج نفت ما یک ربودنی نبود که یک بار انجام شود از این جهت مثل گوهر نبود گوهری در دست طفلی که یکبارہ آن را بر بایند گوهری بود که هر روز بدست فروشنده میرسد و هر روز باید این معامله انجام پذیرد و این سود کلان بچیب خریدار سرازیر گردد خریدار میدانست که اساس نفع او بی خبری ماست اساس نفع او جهالت و نادانی ماست باید تربیتی فراهم کند که این جهل و بی خبری روز افزون و مدام باشد تا این معامله با اصطلاح حقوقی معامله سفهی ادامه پیدا کند این است آن بلائی که نفت سیاه در حدود یک قرن بر سر این مملکت آورد یعنی خریدار علاوه بر آنکه میدید که این منافع سرشار به جیبش فرو میریزد ناگزیر بود که در فکر این باشد که این ملت را دچار فقر مالی، فقر اخلاقی فقر دانشی نماید و آن راه چنان نگاهدارد (صحیح است) فراموش نمیکنم ایامی را که اداره امور مملکت و شاهنشاهی این کشور دیر با بکف اعلیحضرت همایون شاهنشاه

آریامهر آمد در همان موقع ملت ایران کم کم بیدار میشد میخواست که از این حق استفاده بکند میخواست که از این غارت بی حساب جلوگیری بکند کوششها بعمل آمد دسته ای هم پیدا شدند و گفتند ما میخواهیم اینکار را به نتیجه برسانیم شاهنشاه ما به همه کج رفتاریها و اشتباهات آنان و احتیاطاً آمیخته شدن با خیانتها صبر کردند حمایت کردند تا بالاخره مسئله ملی شدن انجام یافت اما متأسفانه از یک سو کاردانی حریف و حيله گری او و از دیگر سو نادانی بعضی افراد دست اندر کار، کار اربابجانی رسانده بود که نزدیک بود طومار هستی این مملکت درهم پیچیده شود سر نوشت یک مو بند شد و خداوند نخواست این مملکت و این ملتی که دوهزار و پانصد سال مشعلدار تمدن و فرهنگ بود نامش از بین برود ۲۸ مرداد رسید شاهنشاه رهبر بزرگ ما بار دیگر شخصاً رهبری امور مهم مملکت را بدست گرفتند و قدم بقدم کار از روی دانش از روی خیر و بصیرت از روی دور اندیشی تعقیب فرمودند خوب یک نگاهی میکنیم که به بینیم شاهنشاه چه تدبیری را اعمال فرمودند شاهنشاه چنین بنظر میرسد که مطالعه کردند دقت فرمودند و کشف فرمودند که حریف با چه قوای و وسائلی میتواند این گونه باین تاراج ادامه دهد بهمین جهت آن راههارا سد کردند دانش ملت را بالا بردند قدرت فنی مملکت را افزون ساختند فو دالیزیم که بزرگترین پایگاه دشمنان مملکت بود فرو کوفتند (آفرین) ملت را بمعنای واقعی آزاد و آگاه ساختند خود در این رشته ورشته های دیگر مملکت داری بالاترین اطلاعات و دقیق ترین اطلاعات را کسب فرمودند و بدولت خود و مأموران خود آموختند من بارها فکر میکنم که مکتب وطن پرستی که شاهنشاه آریامهر در مدت سلطنت خود در ایران ایجاد کردند و شاگردانی بسیار ورزیده در این مکتب تربیت فرمودند که امروز از رجال مملکت هستند در دولت یعنی همه در مجلسین در دربار در شرکت نفت در همه جا اینها شاگردان مکتب اعلیحضرت شاهنشاه هستند (صحیح است) و برای این است که از آنها انتظار وطن پرستی و انتظار جانفشانی برای مملکت داریم آنگاه در پشت میزی که باید مذاکره و معامله شود دیگر صورت قدیم

نبود که يك طرف ميز مردم باخبر و يك طرف ميز مردم بی خبر از تمام اصول و محاسبات و جریانات جهانی بلکه اینطرف ميز هم آگاه از تمام مسائل جهان با آخرین اطلاعات بودند کسانی که باید از طرف ایران صحبت کنند در چنین شرایطی بود که نمیشد ایران را فریفت نمیشد بآن کار فریب کارانه ۵۰ سال ادامه داد داستان فریب کاری حریف مفصل است الان يك مطلبی از خاطر گذشت که حتی احساسات ما را چطور به بازی میگرداند و با آن بازی میکردند ما شاگرد مدرسه بودیم از جلوی فروشگاههای نفت که تازه ساخته شده میشد يك قدر هم اصول ساختمانی اش شبیه اسلوب صفویه بود يك تابلویی میدیدیم که بر آن نوشته بود (بزرگ پارس) خوب بزرگ اولش ب و پارس هم اولش ب و علامت اختصاری (B.P.) را فکر میکردیم بزرگ پارس است در حالیکه اینطور نبود و در دنیا بریتیش بترولیوم معروف بود و به بیند چگونگی همین نکته را بعنوان يك فریبکاری سمبولیک اگر بخواهیم در نظر بگیریم همین بکار بردن بزرگ پارس بجای نفت ایران و بریتیش بترویل را نمونه حساب کنیم در تمام محاسبات و برداشت هانشان دهنده روش فریبکارانه است ولی بحمدالله امروز ما به آن درجه رسیده ایم که اولاً قدرت آنرا داریم که نفت خودمان را با تمام دقتی که اینکار از نظر صنعت دارد خود اداره کنیم این خود يك افتخار بزرگی است که آسان بدست نیامد سی سال پی گیری شاهنشاه آریامهر پشتوانه اینکار بود مسئله دیگر ضعف و ناتوانی ناتوانی ضعف مملکت بود ناتوانی و ضعف یکی از وسائل بود که حریف بآن متوسل میشد شاهنشاه در این مدت بر توانایی مملکت افزودند تا ارتشی مجهز و قوای کامل برای محافظت خودمان برای محافظت مالهای خودمان در زمین و در دریا داشته باشیم وقتی همه این کارها انجام شد دیگر نمیشد حرف حساب را رد کرد و اگر حرف حساب را رد میکردند خودشان گرفتار مشکلاتی میشدند در دوره های گذشته اگر چه تلخ بود اما تجربه هایی هم گرفتیم و متوجه این نکته شدیم که راست است که نفت ایران زیاد است اما چرخ صنعت دنیا اگر نفت ما به آنها نرسد لنگ نمیشود بخصوص که متأسفانه کشورهای نفت دار آنقدر بهم نزدیک نیستند که از منفعت یکدیگر حمایت کامل کنند سه سال چاههای

نفت ما بسته شد از چاههای دیگران نفت بیرون آوردند و بهمین جهت است که يك فروشنده عاقل بیهوده مشتری های خود را از دست نمی دهد این تجربه هایی بود که در این ۳۰ سال آموخته شد بنده گفتم که رشته سختم و فکرم را از دست خودم گرفتم و بهمین جهت امروز صبح که از اطاقکم بیرون می آمدم بیاد آوردم يك اثر نفیس از ادبیات منحصر بفرد ایران در پیش من مانده است این اثر نفیس منظومه و اشعار و آثار مردی بزرگ مرحوم ادیب پیشاوری است که تمام اشعارش عبارت از فریادهای ایران از مکائد دشمنان است اما این اثر منتشر نشده است خدا بیامرز دستوب نزدیک و مریم را مرحوم اورنگ شیخ الملک را که سالیان دراز در همین جا خدمت می کرد و این نسخه نزد او بود و او بمن هدیه کرد شعر از ادیب پیشاوری و خط از مرحوم عبرت نائینی از شعرای قرن اخیر است این اثر يك سلسله از ادبیات ایران است که در آن روزگاران توانسته اند آه و ناله يك ملتی را سر بدهد در مقابل فشار و مکائد دشمنان فریب کار و بصورت يك مجموعه منظومه و اثری بسیار قوی است که هم از نظر ادبی یکی از آثار فوق العاده مهم ایران است و هم از نظر تاریخی همان قدرت را دارد اتفاقاً نزد من مانده است دیدم که چه بهتر که امروز این یادگار ناله های مردم ایران را از مکائد و فریب کاری تجاوز کاران تقدیم ملت ایران یعنی مجلس شورای ملی کنم (احسن) و به راهنمایی دوست بسیار عزیزم آقای زهتاب فرد که بمن تکلیف کردند چند بیتي از آن را بخوانم اتفاقاً وقتی کتاب را باز کردم صفحه آخر آمد و درست دویست آخر را که اسم از دولتی ندارد و با اشاره و کنایه سروده، می خوانم

زورق زراق نگو سار باد

هم نفس دیده خونبار باد

خاطرش از رنج و غم انکار باد

خصم بر او چیره و قهار باد

از فلک آمین و ز بنده دعای

غیرت دین است نه خشم و غضب

با نفس سرد و دل ملتهب

گفتن من های رب و وای رب

شامگه و صبحگه و نیم شب

کوری این افسی عالم گزای

رئیس - آقای اکبر مسعودی بفرمائید.

اکبر مسعودی - با اجازه جناب آقای رئیس و نمایندگان محترم در این ایام تاریخی که با تقدیم لایحه الغاء قرارداد و امتیاز کنسرسیوم و فروش نفت بحکومت انحصارات نفتی، بر منابع و صنایع نفت کشور ما خاتمه داده میشود و مبارزات ضد استعماری ملت گرامی ما، پس از يك قرن به ثمر میرسد، به همه ملت ایران، بعموم و وطن پرستان، آزادخواهان، ترقی طلبان، بعموم طبقات مردم، بکارگران سراسر ایران (احسن)، بکارگران مناطق نفتی، (احسن) بکارگران دلیر آبادان، مسجد سلیمان، آغا جاری، خارک، به مهندسان تکنیسین ها و کارکنان صنعت نفت، بخاطر این پیروزی عظیم تبریک و تهنیت میگویم (احسن - احسن). در این روز و در این ساعت، در ساحت مقدس مجلس شورای ملی، برون پاك کسانی که در راه مبارزه ضد استعماری، برای حفظ استقلال و حاکمیت ملی، بخاطر رهایی کشور از شر سودجویان و استثمارگران خارجی در طول سالهای متمادی جان خود را فدا کردند درود میفرستم (احسن) ایکاش آن مردم آزاده، آن وطن پرستان، آن مردم شریف و آرمانخواه که شورای استقلال تام و تمام کشور و اعتلاء میهن در سر داشتند هم اکنون در میان ما بودند و بعینه میدیدند که چگونه آرزوهایشان تحقق یافت و کشورشان برای همیشه از استثمار خارجی رهایی یافت و قید و بند امتیازات زیان بخش خارجی از گردن ملت برداشته شد (صحیح است) و در این روز پرشکوه و وظیفه خود میدانند که عالیترین و صمیمانه ترین احساسات و مراتب سپاسگزاری و حق شناسی را به پیشگاه شاهنشاهی که از روز اول سلطنت رهبری واقعی و معنوی مبارزه ضد استعماری ملت خود را بعهده گرفت و آنرا به ثمر رسانید تقدیم دارد (احسن).

مبارزه ضد استعماری ملت ما، علیه استثمارگران

خارجی، علیه قراردادها و امتیازات تحمیلی سابقه طولانی دارد. نفوذ استعمارگران خارجی از يك قرن قبل، بواسطه ضعف و بی خبری دربار قاجاریه در این کشور توسعه یافت و از همان وقت دولت استعماری

هر روز، به بهانه های امتیازاتی بفتح خود و بزیان ملت و کشور ما تحصیل کردند. آنها علاوه بر امتیاز نفت جنوب، امتیاز همه رشته های اقتصادی را در دست گرفتند، راه آهن، گمرک بانکها، معادن کشور ما از شردست اندازهای استعمارگران مصون نماند، اما ملت ما با وجود داشتن وسیله و تضییقات و اختناق و فشار حکومت های دست نشانده خارجی همیشه در مقام مبارزه بود و در مقابل با نفوذ استعماری و لغو امتیازات خارجی پایمردی و پافشاری نمود. داستان مقاومت بی نظیر ملت ایران در موضوع امتیاز تنباکو بفتح انگلیس ها که منجر به لغو آن امتیاز شد هیچ گاه از خاطر ملت ایران فراموش نمیشود (صحیح است).

در حقیقت باید گفت که انقلاب و شروطیت جلوه

دیگری از مبارزه ضد استعماری ملت ما علیه استثمارگران و عوامل آنان بود، ملت ما بعد از شروطیت نیز از پای نه نشست و با مطامع استعماری دولت های استعماری که خیال تقسیم ایران را بنطاق نفوذ داشتند مبارزه نمود، مبارزه بی امان ملت ما، مانع اجراء نظرات استعماری دو

دولت شد.

روی کار آمدن سردار بزرگ تاریخ ایران، اعلی حضرت رضاشاه کبیر، روح تازه بکالبد ملت ما که از نفوذ و مداخله خارجی به تنگ آمده بود دمید زیرا آن رادمرد بزرگ تمام مساعی خود را برای از میان برداشتن نفوذ خارجی و قطع ایادی و عوامل آنها بکاربرد و عصر جدیدی که مشحون از ترقی و پیشرفت، پس از سالیان دراز

بی خبری و عقب ماندگی بوجود آورد (صحیح است). الغاء امتیاز نامه داری در آن زمان کار کوچکی نبود و اهمیت این اقدام شاید بدوستی در تاریخ ثبت نشده در حالیکه باتوجه بوضع و موقعیت زمان خود مهمترین و شجاعانه ترین عمل و اقدام بود (صحیح است).

بواسطه ضیق وقت نمیخواهم درباره مبارزات

ضد استعماری ملت ما پس از شهریور ۱۳۲۰ بتفصیل سخن گویم، فقط به چند مطلب تاریخی اشاره می کنم، یکی از عالیترین جلوه های ضد استعماری. و مبارزه با نفوذ خارجی از طرف ملت ما در روز ۲۵ شهریور سال ۱۳۲۰

تجلی کرد و آن روزی بود که مردم تهران به نشانه مخالفت با اشغالگران خسارجی اتومبیل حامل ولیعهد جوان و دموکرات را که برای اداء سوگند به همین مجلس میآمد، از کاخ سلطنتی تا بهارستان روی دست آوردند و عالیترین احساسات خود را باشاه جدید جوان علیرغم اشغالگران ابراز داشتند، بلی شاه جوان از همان روز پیشاپیش نهضت ضد استعماری ملت ماجای داشت و آرزوی شاه جوان و دموکرات منش ما از روز اول پاك کردن کشور از نفوذ خارجی و عوامل و ایادی آنان و رهائی از امتیازات نفتی بود (صحیح است).

در سالهای بین ۱۳۲۷ تا ۱۳۳۲ که نهضت ضد استعماری ملت ما بخصوص بر ضد امتیاز نفت شرکت انگلیسی باوج رسید، باز هم شاهنشاه رهبری واقعی این نهضت را بعهده داشت و این موضوع بر همه ناظران آن روزها مسلم بود که اگر تصمیم واراده نفوذ معنوی و پشتیبانی شاه از نهضت ضد استعماری ملت ایران نبود ملی شدن صنایع نفت محال و ممتنع بود، ولی عوام فریبان و جاه طلبان نهضت ضد استعماری ملت ایران را براه دیگر کشاندند و سیاسی پیش گرفتند که منجز به تعطیل صنایع نفت باشد و میلیون ها بکشور ما خسارت وارد آمد، سوء سیاست و بی تدبیری و ضعف دولت وقت آن چنان بود که نفت ما را حتی با تخفیف ۵۰ درصد کسی نمیخرد و باتمام التجاء و التماسی که بعمل آمد نرجهان شرکت و دولتی حاضر نشد نفت ما را بخرد.

باملی شدن صنایع نفت، مبارزه ملت ما پایان نرسیده بود و هنوز راه درازی پیش بود تا ریشه استعمار نفتی برکنده شود، از سال ۱۳۳۲ بعد مبارزه ملت ما مشکل تازه ای یافت، آگاهی و رهبری و اداره مملکت، ثبات و امنیت باعث شد که در امر نفت هر سال پیشرفتهای کاملا ابتکاری دست یابیم، البته قرارداد ۱۳۳۳ يك قرارداد كاملا اضطراری و در موقیعت آن روزی که کشور بورشکستی سوق داده شده بود چاره جز آن نبود، چنانکه شاهنشاه و ملت ایران همیشه از آن قرارداد ناراضی بودند. اما قراردادهای ۵۰/۵۰ یا ۷۵ مال ایران ۲۵ درصد متعلق بدیگران قراردادهای مشارکت و بلاخره قرارداد مقاطعه کاری، اینها موقیعتهای بزرگی بود که قدم و

مرحله بمرحله نصیب ما شد و راه را برای پیروزی قطعی و نهائی آماده نمود انقلاب ۶ بهمن هم بکلی وضع کشور ما را دگرگون ساخت، دیگر ملت وارد مرحله تازه از زندگی شده بود، اصلاحات ارضی و قطع نفوذ فئودالیسم و اربابان راه را برای همه پیشرفتهای گشود و طی يك دهه کشور در راه صنعتی شدن گام برد و باین درجه از ترقی رسید تا امروز که در ردیف کشورهای پیش رفته درآمد، اگر امروز ما موفق شدیم که آخرین بقایای امتیازات نفتی خارجی را از بین ببریم مسلماً در نتیجه آنست که قوی شده ایم و خسارجیان مجبورند بحرفهای ما گوش دهند پیشنهادات ما را بپذیرند و باما باشرايط مساوی در پشت میز قرار گیرند، ما امروز از هر حیث قوی هستیم مملکتی داریم با منابع سرشار و برنامه های مهم، بانیروی انسانی مناسب و میتوانیم صنایع عظیم نفتی خودمان را اداره کنیم، کارشناسان مهندسان، تکنیسینها و کارگران ما همه آماده و مجهز و مصمم بدر دست گرفتن صنایع عظیم نفتی هستند، ما می توانیم نفت خود را حمل کنیم و در دنیا بفروشیم و این کاری است که فقط امریکا و شوروی میتوانند بکنند بزودی مثلث شرکت ملی نفت ایران در شهرهای بزرگ، امریکا، اروپا و سایر قاره ها در جایگاههای فروش نفت و بتزین نصب میشود فرآورده های نفتی را مستقیماً به مشتری میفروشیم (صحیح است).

امروز مبارزه ضد استعماری صد ساله ملت ما به نتیجه غائی رسیده، این پیروزیها سهل و آسان بدست نیامده خیلی کوشش و کنکاش، مجاهدت و تدبیر و اندیشه و فکر لازم بوده تا ما را باین درجه از موقیعت برساند، بنظر من بزرگترین خدمت در این مملکت کوتاه کردن دست خارجی ها و عوامل استعمار و سرسپردگان آنها از مقدرات این کشور میباشد (صحیح است)، یك روزی در این کشور رجال ما، هر يك به يك سیاستی منتسب بودند، و خارجی ها در عزل و نصب دولت ها نقش مهمی داشتند، خط مشی ما را در سیاست و اقتصاد، دخارجی تعیین میکرد امروز اراده ایرانی فقط حاکم بر کلیه کارها است و این بزرگترین پیروزی برای ملت ما است (صحیح است).

درباره مواد این قرارداد و مزایای آن صحبت زیاد شده، مهمترین مطلب در این قرارداد که بنده بدان اشاره میکنم موضوع اصل حاکمیت است که اگر اختلافی بوجود آمد مسئله بدآوری رجوع میگردد و این مطلب در ماده ۲۸ قرارداد عنوان و تصمیم و رأی حکمها تحت حکومت قوانین ایران و اجرای رأی حکمیت نیز بروفق قوانین ایران صورت خواهد گرفت همچنین بر طبق ماده ۲۹ قرارداد هرگاه تفسیر مواد قرارداد ضرورت داشته باشد آن تفسیر بر وفق قوانین ایران انجام میشود.

در پایان اینجانب صمیمانه از اقدامات مجدانه دولت حزبی بخصوص شخص آقای هویدا نخست وزیر که دوران حکومت ایشان هر روز با موقیعت و پیروزی تازه ای مواجه بوده ابراز سپاسگذاری و حق شناسی مینماید و بابایشان برای انجام این امر مهم تبریک میگویم (احسن).

ضمن ستایش از سعی و کوشش همه کسانی که در تنظیم این قرارداد دست اندر کار بوده اند با آقای دکتر اقبال مدیر باتدبیر شرکت ملی نفت ایران (صحیح است) و همکاران ایشان بخاطر این موقیعت عظیم و تاریخی تبریک میگویم (احسن - احسن).

رئیس - آقای زهتاب فرد بفرمائید.

زهتاب فرد - باکب اجازه از مقام معظم ریاست مطالبی که دوستان در مجلس شورای ملی یاد کردند روز اخیر در سطح مملکت عنوان شد و بررسی هایی که مطبوعات راجع به لایحه اخیر بادت و ریز بینی هر چه بیشتر انجام دادند بظاهر امر از اینکه وارد جزئیات این امر مهم و خطیر بشوم باز میدارد ولی بنوبه خود بنا بر امر وظیفه حزبی من نیز موظف احساسات مردم ایران علی الخصوص مردم غیور آذربایجان و بلاخص جامعه مطبوعات ایران را به سمع ملت ایران و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی برسانم (صحیح است) صمیمانه عرض کنم و تیکه همین لحظه که از جای خود حرکت میکردم متوجه يك مطلبی در این کتاب غوغای نفت که بحمداله برای همیشه پرونده اش در این مملکت بسته شده است شدم این کتاب به قلم خود من است متوجه يك مطلب شدم که اتفاقاً در ۲۲ سال پیش در چنین روزی و در چنین ماهی در جلو همین

مجلس پیش آمد و من وقتی که می بینم امروز موضوع نفت در چنان محیطی و با چنین مقدماتی برگزار میشود متوجه بیش از پیش اهمیت مدیریت و رهبری سالم شخص اول مملکت میشوم (احسن - احسن) هر وقت سخن از نفت بود صحنه سازی هایی در همین مجلس و در سطح مملکت بگوش شما می خورد و بچشم شما دیده میشد در همین ۲۲ سال پیش آقای هریمین بایران آمد راجع بمذاکره نفت با دیگران بین المللی بجای اینکه موضوع را از راه سالم بررسی کنند چون عاجز از اداره مسأله بودند ناچار به خونریزی و آشوب پرداختند و در بهارستان خونهایی ریخته شد و وقتی که آقای استوکس مهربار سلطنتی بایران آمد باز خونهایی جاری شد هر وقت خواستیم راجع به نفت به استیفاي حقوق ایران از نفت حرف بزنیم صحنه سازی ها بوسیله رجال نفتی بوسیله مکاتیب سیاسی نفتی بوسیله روحانی نمایان نفتی توسط متنفذین و باصطلاح محترمین نفتی در مملکت موجهائی بوجود آمد که مسیر صحیح واقعی ملت ایران را منحرف ساخت امروز بیندیشیم ببینم چه شده چطور شده وقتی که مادر این امر مهم و بزرگ با این توفیق درخشان روبرو میشویم باصطلاح آب از آب تکان نمی خورد اینجاقطه عطف است اینجا نقطه ایست که رهبری مملکت در تنظیم نسخه مصالح همه جوانب را مطالعه کرده اند اینک بر میگرددیم به مختصر و بصورت فشرده مروری به گذشته چون ملتی که تاریخش را فراموش نکند آن ملت همیشه میتواند از برداشت خود نتیجه صحیح بگیرد (احسن). در ۱۳۱۱ اولین بار رضاشاه کبیر اعتراض می کند بشرکت انگلیس در خلد خود و در خلد امکانات موجود تغییراتی در قرارداد داده میشود. ۱۳۱۵ باز تغییراتی داده میشود و این ماجرا تا سال ۱۳۱۸ ادامه پیدا میکند. بوساطت وزیر امور خارجه چکوسلواکی وقت که اگر اشتباه نکنم آقای بنش بود و بعد رئیس جمهور شد ماجرا به نفع ایران تمام میشود بعد از آن جریاناتی پیش می آید ملت ایران همیشه این کلمه را در دل داشته که نفت برای دیگران طلا و برای ما بلاست همیشه در گیر این ماجرا بوده است (صحیح است) تا اینکه میرسیم به مردی که مسئولیت سنگین را در دوش مردانه خود احساس میکند بر میگردد مرور

میکنند تاریخ سوم شهریور را آورده بابوی نفت میبیند غائله پیشه‌وری را با اسم نفت دوش بدوش احساس می‌کند غوغا و حوادث دوساله ۲۹ و ۳۱ راجعاً نفت برپا می‌کند در ریشه حمله و ترورها و سوء قصد های مانند ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ و ۲۱ فروردین و دیگر ماجراها انگشت نفت را می‌بیند هر کجا يك لایحه‌ای بسود ملت و يك فکری به نفع مملکت می‌خواهد عرضه کند در جاویش سد بزرگ و نفوذ ناپذیر نفت را می‌بیند (احسنت) چکار باید کند یادم می‌آید و خوشبختانه در سینی هستم که همه مان یادمان می‌آید که وقتی شاهنشاه در سال ۱۳۲۸ املاک شخصی خود را عرضه کرد سرسپردگان نفت اجنبی های اهلی آنها تیکه تیکه تا آنروز می‌گفتند شاهنشاهها مانو کر حلقه بگوش شما هستیم صف متحدی تشکیل دادند لولوی صحنی بمجلس آمد مجلس وقت بوسله چند متولی آنرا متشنج کرده همه این گذشته های بدگذشت همه این حوادث که هر کدام صفحه‌ای بر تاریخ ما اضافه کرده شاهنشاه مارا بر آن داشت که عمیقاً بیندیشد که اشکال کار کجاست؟ چه کار باید کرد آیا برود همینقدر که عنوان سلطنت را دارد عمری را بگذراند و ملتی را با نکت و بدبختی و سرنوشت تاریک و شوم به آینده نامعلوم رها کند؟ اما این کار را نکرد شاهنشاه از روز اول نشان داد بآن قسمی که در همین جا خورده است پای بند است همانطور که فرمودند که من دستم را می‌زنم ولی زیر امضای قبول افراد منتسب به اجنبی بنام ارتش ایران نمی‌روم و باز وقتی می‌فرمایند سلطنت بر ملتی فقیر و گرسنه افتخار نیست اینها همه زمینه اعتقادی زمینه فکری شاه مملکت مارا تشکیل داد شاهنشاه میدانست که در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ و در ۲۱ فروردین و در سایر سوء قصدها تیرا گراز کمان همی گذرد از کماندار بیند اهل خرد شاهنشاه حریف خود را خوب میشناختند اما مقام منبع و شامخی که داشتند نمیتوانستند تابع احساسات زودگذر بشوند پس بایستی که افکار عالی‌شان را طوری پیاده کنند که قابل اجراء باشد حالا به بیند چطور شد چه اعجازی رخ داد رامبد عزیز اینجا صحبتی فرمودند اشاره‌ای کردند به طلسم یادم می‌آید وقتی کودک بودم قصه‌ها می‌شنیدم رغبتی به شنیدن قصه داشتم یکی از قصه‌هایی که بخاطر دارم این بود که می‌گفتند که قهرمانی

اسیر دیوی میشود در يك فرصت مناسب که دیو بخواب می‌رود وی متوجه میشود که بالای رف يك شیشه‌ای هست نمیدانم اصطلاح رف در فارسی هست یا نه؟ بهر حال ندانی از غیب میرسد که ای جوان اگر دستت بآن شیشه برسد بشیشه عمر غول دست یافته‌ای اگر توانستی آن شیشه را محکم بزمین بکوبی تو توفیق پیدا خواهی کرد که خودت را از دست این دیو نجات بدی شاهنشاه باغول بزرگ نفت در افتاد و جالب این بود که هر وقت در فرصت مناسب می‌خواست نیزه‌ای به سینه دیو وارد کند جانورانی ریز و درشت دور و رو دست و بالش را می‌گرفتند و مانع میشدند از همه جاسادهای و حشنتانک این مرد تاریخ را مجبور به عقب نشینی میکرد که نزدیک نشود این نفت است بازی بانفت خطرناک است اگر سابق بر این می‌گفتند در هر دعوی انگشت زنی در کار هست از ۱۱۵ سال پیش گفته میشود و واقعیت هم اینست که در هر جنگی بوی نفت را باید جستجو کرد و سراغ نفت باید رفت این واقیتی است که شاهنشاه توجه فرمودند میدانیم که یکی از وظایف و کیل توجه لایحه است من نه از لحاظ مواد، از لحاظ مواد صاحبان نظر هستند و خوشبختانه امروز بقدر کافی از این لحاظ غنی هستیم گذشت زمانی که... خدا رحمتش کند مرحوم حاج محمدنمازی را نامه‌ای نوشت به نخست وزیر وقت آن نامه را نخست وزیر وقت ۶ ماه ۸ ماه از هیئت دولت کتمان کرد (یکی از نمایندگان کی بود؟) در سال ۱۳۳۰ آقای حاج محمدنمازی نامه مینویسد به آقای مصدق السلطنه خدا رحمتش کند موانع و اشکالات موجود را به نخست وزیر وقت متذکر میشود نخست وزیر وقت، آقای نخست وزیر، این نامه را آقای نخست وزیر که جزئی ترین امر را با دعای خودش به افکار عامه عرضه میداشت ۸ ماه تمام از هیئت دولت کتمان می‌دارد این مطالب ارزنده را به سمع ملت ایران و به سمع اعضاء هیئت دولت وقت نمی‌رساند منسا در بررسی آن دو سال، شاید اگر امروز وقت ضیق باشد در فرصتهای دیگری درباره آن بحث بکنیم. من آنروزها آقای عباس میرزائی بگذارید بحاشیه نرویم روزیکه زهتاب فرد بمبارزه اصولی با حکومت وقت قیام کرد و این کتاب غوغای

نفت و این صفحات تاریخ متذکر آنست دقت بفرمائید اولین مقاله در تاریخ ۳۰/۲/۱۹ می‌باشد آنروز ها این حرفها را نمیشد زد این حرفها آنروز توأم بود با اتهام اجنبی پرستی و مزدوری در آنچنان محیط این حرفها را نمیشد زد اما من گفتم قصدم آن بود اگر امروز برمی گردیم و من می‌گویم که این لایحه را از نظر فنی و اقتصادی و اجتماعی بررسی نمیکنم باین دلیل است که برخلاف آنروز ها که ما فاقد مأمورین کافی، مهندسین وارد، شخصیتهای مطلع بودیم، امروز خوشبختانه دست و بال ما از این نظر باز است و از این لحاظ غنی هستیم حتی در جاهائی دیگر مؤسسات نفتی را سرپرستی میکنیم این افتخار ما است اگر امروز میبینیم که کمپانیها در مقابل ما سکوت میکنند بدلیل اینستکه میدانند ایران عرضه رساندن نفت را بدینا دارد، بر گردیم بمطلب توجه شد باین مطلب که اجنبی هر کار را متأسفانه بدست اجنبی های اهلی میکند تمام این برداشتها و این اقدامات بوسله اجنبیهای اهلی خنثی میشود پس چه باید کرد که منویات شاهنشاه پیاده شود و تحقق یابد و سیر خود را منحرف نکند عرض کردم شاهنشاه آخرین نسخه را تنظیم فرمودند قبول کنید تمام این توفیق هائیکه امروز هست و در برابر هیچکدام و جلوی آنان مانعی ایجاد نمیشود بخاطر اینستکه روز ششم بهمن روز انقلاب شاه و مردم، روز خلق بد از اجنبیهای اهلی بود (احسنت) این بآن معنی نیست که خدای نکرده گفته باشم تمام مالکین ما تمایل با جنبی پرستی داشته‌اند، استغفرالله چنین نبود اما میشناسید و میشناختیم که در آن رژیم چند مهره سیاه مجلس گردان بودند، محافل گردان بودند، مکاتب سیاسی گردان بودند آنروزیکه تز پهلوی دوم بر فراندوم و افکار عمومی گذاشته شد، آنروز ارتجاع فهمید که ستونهای ارتجاع بتزلزل در آمده از آنروز تا امروز هر روز من و تو بریزش و صدای هولناک ستونهای ارتجاع یکی بعد از دیگری متوجه میشویم اگر امروز من و شما میتوانیم آزادانه در اینجا سخن از این بحث بمیان می‌آوریم بدون آنکه خارج از اینجا سرو صدائی باشد بلحاظ اینستکه مملکت بدست ملت ایران افتاده تز شاهنشاه پشتیبانن ملت ایران است (آفرین).

اشارتی فرمودند ادب ایجاب می‌کند بحاشیه می‌روم، سرکار خانم جهانبانی که مورد احترام همه ما هستند مرقوم فرمودند که لطفاً فرمایشتان را اصلاح بفرمائید زیرا در هر پیشرفتی اثر پای زنی است، سرکار خانم می‌دانند آن يك جمله ادبی بود، بهر حال همین دیروز حدود ساعت ۶ بعد از ظهر شخصی بمن تلفن زد که آقا شما هم بله؟ زهتاب تو هم خودت را فروختی؟ شنیدم می‌خواهی از این لایحه دفاع کنی، دفاع از این لایحه حیثیت بساختن است. گفتم عزیزم اولاً ممنون می‌شدم اگر تشریف می‌آوردید و با خودم صحبت میکردید اما حالا بعرضتان می‌رسانم، اسم بنده را قلم بزیند، اسم بنده را در لیست سیاه یا بقول خودتان در بلاک لیست بنویسید اگر دفاع از این لایحه افتخار باختن است؟ من افتخار میکنم از این لایحه‌ای که حقوق و حیثیت و آبروی ملت را حفظ میکند دفاع کنم. شما ممکن است فردا از این رادبوهای وابسته با جنبی حرفهایی را بشنوید ولی این حرفهای آدم محترمی را میماند که دارد آخرین نفسهایش را میکشد ما نمی‌خواستیم نفت را زیر زمین ملی کنیم، نمی‌خواستیم بخاطر نفت در مملکت جنجال ایجاد کنیم، ما نمی‌خواستیم بخاطر نفت بگوئیم اینجا مجلس نیست هر جا مردم هستند آنجا مجلس است، ما نمی‌خواستیم بخاطر نفت همه چیز را زیر پا بگذاریم، ما چه می‌خواستیم؟ منا قرارداد شرافتمندانه می‌خواستیم، قرارداد عادلانه، قراردادی که عایدات مارا از رقم ناچیز بمرحله‌ای برساند که ما بتوانیم ببرنامه‌های عمرانی و انتاجی و صنعتی خودمان نزدیک شویم، این راه برگشت ندارد، این فرمایش شاهنشاه که فرمودند: ما بزودی بتمدن بزرگ نزدیک خواهیم شد، اینها جاده کوبی این هدف است، چرا دیگران عصبانیتند بکطرف می‌خواهد ما چیزی نداشته باشیم تا خود جای‌با از افکار افراد خدام مملکت ماداشته باشند و بکطرف دیگر نیز می‌خواهد بیشتر بجابد تا مانیاز مندش باشیم، همیشه در مقابل مسائل نفتی اتحاد سیاه و سفید و اتحاد سرخ و سیاه بچشم می‌خورد، ملت ما، ملت رشید ما می‌فهمد که بعنایت الهی و حمایت شاهنشاه در راهی که گام برداشته به هدف خواهد رسید (نمایندگان - انشاءالله) یقیناً خواهد رسید. يك همشهری داشتم که یکی

دوروز پیش برای کار تجار پیش به تهران آمده بود بدفتر من آمد و سخنی بمن گفت قبول کنید این عین عبارات آن پیرمرد است گفت: زهتاب برو بمجلس و پیشنهاد بده که تمام ملت مسلمان ما دور کت نماز سپاس بگذارند. آقا مردم ایران بریشه اصیل قدمهای رهبری شاهنشاه ایران میباشد این حرفی را که آن پیرمرد زد برای خوشآیند و بخاطر من نبود این حرف دل آن مرد حرف دل هر مرد وزن ایرانی است، امروز در تشییع جنازه آخرین آثار استعمار شرکت میکنیم امروز عملاً خلق ملی شدن نفت را بملت ایران و جهانیان اعلام میداریم. بعرضتان برسانم اگر اشتباه نکنم در چند سال پیش وقتی مراجعه شد به لیست یکی از این سازمان‌هایی که بوسیله شرکت‌های عامل اداره میشد دیده شد چند هزار نفر حقوق بگیر دارد در حالیکه چنده تا کارمند بیشتر ندارد خوب آقا اگر ما آمدیم و گفتیم که این بساط را جمع کنید و بروید اگر گفت می‌خواهید با پیشنهاد عادلانه، با آدم بالغ، با ملت بالغ، با تجهیزات کامل روبرو هستید ما افتخار داریم و خوشوقتیم که ایرانی آنچه را که دارد بدست ایرانی اداره میشود و با فکر ایرانی اداره میشود و بخاطر عظمت و شکوه مملکت اداره میشود پیوند ما با مقام شامخ سلطنت و رژیم مشروطه سلطنتی پیوندی ناسگسنتی است (صحیح است) ما آنچه را که داریم مدیون رهبرهای شخص اول مملکت هستیم. خدایا هر کجا هست سلامت دارش (آمین) مسرت خود را و عرض تبریک شخص خود را شخص آقای هویدا، عبارتی است مثلاً از کسی میپرسند به مشهرفتی یانه؟ طرف اگر نرفته باشد میگوید حضرت نطیبد. بعضی از آدم‌ها در مسیر طلبیدن‌ها قرار میگیرند هویدا در مسیر این طلبیدن قرار گرفته است هویدا از آن آدم‌های خوش‌شانسی است که توانسته است در برگزاری جشنهای ۲۵۰۰ ساله شرکت کند، توانسته است در دهه انقلاب شرکت کند، توانسته است در اعلام لایحه اخیر که ناشی از افکار صائب و مال اندیش شاهنشاه است شرکت کنندن بشخص نخست وزیر تبریک میگویم بوزیر دارائی، وزیر دانشمند، وزیر فعال صادقانه تبریک میگویم. به جناب دکتر اقبال خدمتگزار، دکتر اقبالی که علاوه بر آنکه یک رجل دولتی است بنام یک رجل

برجسته ملی و خدمتگزار صدیق شاهنشاه شناخته میشود و تمام کارکنان و کارگران و مهندسين شرکت که در گرمای سوزان چهل و چند درجه جنوب جان میکنند فداکاری میکنند و جای خالی اجنبی را با غرور اشغال کرده اند تبریک و تهنیت بگوئیم و بملت ایران که صمیمانه همیشه پشتیبان صادق و سرباز شجاع شاهنشاه بوده است تهنیت عرض میکنم و مأموریت دارم از طرف اقلیت‌های مذهبی که در تمام مجاهدات و مبارزات ملی از دوره مشروطیت باینطرف و قبل از آن همیشه دوش بدوش ملت ایران هم آهنگ باملت ایران و یکپارچه باملت ایران همگام بوده اند تبریک و تهنیت آنسان را بشما و تبریک و تهنیت شما را به آنان و تبریک دسته جمعی خود را به شخص اول مملکت عرض بدارم. (احسنت - احسنت).

رئیس - آقای دکتر رشید یاسمی بفرمائید.

دکتر رشید یاسمی - با اجازه جناب آقای رئیس

و همکاران محترم راجع به لایحه نفت بقدری مذاکرات صحیح، منطقی و پر شور ادا شده که فکر نمی‌کنم گفتار مختصر من بتواند در مقابل نطق دوستان عزیزم چه اقلیت و چه اکثریت چه در اینجا که هر دو هم قول و متفق هستیم نمایی داشته باشد، بلکه سعی میکنم که جنبه‌های علمی و تحقیقی این لایحه را در پیشبرد صنعت نفت باستحضار همکاران محترم بطور اختصار برسانم، گرچه خود من تحت تأثیر پیروزی صنعت نفت قرار گرفته و قادر نیستم آنچنان که باید و شاید شکر این نعمت را بگذارم (احسنت) ولی گفتار همکاران و دوستان من بقدری پر حرارت و پر معنا بود که مرابی نیاز میکند از گفتار مکرر همکاران. بنده وظیفه خود دانستم که مراتب تشکر و سپاس و درود بی‌پایان خود و سایر دانشگاهیان را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر، ترسیم کننده و طراح این لایحه غرور انگیز تقدیم نمایم (احسنت) و ضمناً تعهد می‌نمایم که وظیفه ملی خود را در تربیت نیروی انسانی بسرای پیشبرد هدف‌های این لایحه انجام دهیم و این امر با وجود استادان مبرز، دانشگاه‌های متعدد مملکت بانهایت سهولت امکان پذیر است چه دانشگاه‌ها مخصوصاً در این دهسال نشان داده‌اند که میتوانند متخصصین و

کارشناسان قسمت‌های مختلف صنعت نفت را تربیت و تعلیم داد، و جانشین غیر ایرانی‌ها بنماید (صحیح است). همکاران گرامی بد نیست که برنامه تأمین نیروی انسانی را که با الهام از انقلاب آموزشی که اصل دوازدهم منشور مقدس انقلاب میباشد در مورد صنعت نفت بشرح زیر تقسیم نمایم.

۱- استفاده از متخصصین ایرانی که تحصیلات خود را در خارج ایران تمام کرده‌اند.

۲- استفاده از متخصصین ایرانی فارغ‌التحصیل از دانشگاه‌های داخلی مملکت

که خود بدو قسمت اساسی تقسیم میشود:

الف - فارغ‌التحصیلان از دانشگاه‌های سراسر مملکت.

ب - فارغ‌التحصیلان از دانشکده اختصاصی نفت در آبادان.

۳- استفاده از تکنیسین‌های ایرانی که از انستیتو های تکنولوژی و مدارس حرفه‌ای بیرون آمده‌اند.

لازم است در اینجا شمه‌ای از دانشکده نفت آبادان که بوسیله دانشمندان ایرانی اداره میشود یاد کنم این دانشکده سالیان دراز است که در آبادان تأسیس گشته و هر سال ۶۰ فارغ‌التحصیل دارد که برای تأمین قسمتی از نیروی انسانی متخصص این لایحه قرار است تعداد دانشجویان خود را بدو برابر افزایش دهد و دارای رشته‌های تخصصی زیر میباشد:

۱- مدیریت بازرگانی.

۲- مهندسی اکتشاف و تولید نفت.

۳- پالایش.

۴- مهندسی شیمی نفت و پتروشیمی.

۵- مهندسی گاز.

۶- مهندسی عمومی مربوط به صنایع وابسته نفت. اما در مورد دانشگاه‌های عمومی سراسر مملکت

لازم بشرح نیست که چه وظیفه مهمی را در تعلیم دانشجویان برای تهیه متخصصین در رشته‌های مختلف انجام میدهد و توانسته است قسمت اعظم نیروی انسانی صنعت نفت را تهیه نماید.

در اینجا بی‌مناسبت نیست که پیشنهاد نمایم که برای توفیق در این هدف بزرگ بایستی در برنامه‌رشته‌های تدریسی مربوط به صنایع نفت تجدید نظر سریعی بشود و برنامه‌های تدوین گردد که بتواند احتیاجات اختصاصی صنعت نفت را هر چه زودتر برآورد نماید چون دیگر برنامه عمومی و قدیمی در صنعت پیشرفته نفت جایی ندارد.

همکاران عزیز من کاملاً اطمینان دارم که با اقداماتی که انجام گرفته و میگیرد بشوای در پنجسال آینده جای کارشناسان خارجی در شرکت خدمات موضوع قانون را بر نمود و به هدف اساسی و اصلی خود که تأمین نیروی انسانی است رسید.

در وضع فعلی شرکت ملی نفت ایران و وابسته‌های آن بیشتر از هزار نفر متخصص و کارشناس ایرانی مسلط و ورزیده وجود دارد که با همکاری بیش از دو هزار نفر متخصص ایرانی در رشته‌های دیگر توانسته‌اند در این دهسال اخیر صنعت نفت را در اختیار گرفته و به نتیجه مطلوب برسانند و ما با این طریق قادریم برنامه‌های تعیین شده نفت را انجام داده و از کمک فنی خارجی بی‌نیاز باشیم.

حتی توانسته‌ایم علاوه بر بیکار انداختن صنایع نفت داخل مملکت به پالایشگاه‌های خارجی مانند افریقای جنوبی و مدرس و ویرگوسلاوی و الجزیره متخصص ایرانی برای کمک اعزام نمایم همکاران عزیز با وجود اینکه در جراید و تلویزیون و رادیو بحث فراوان راجع بتاریخچه صنعت نفت نموده‌اند بی‌مناسبت نیست که مختصری در اینجا یادآوری نموده و نتیجه لازم را از آن بگیریم.

هر ایرانی اطلاع دارد که دو قرارداد اولیه در سالهای ۱۲۵۱ بوسیله بارون ژولیوس دورویر بمدت ۷۰ سال و دیگری در سال ۱۲۶۲ توسط آلبرت هوتس از اتباع هلند امضاء گردیده که هیچکدام به مرحله عمل نرسید. در سال ۱۲۸۰ شمس‌القراردادی در زمان سلطنت مظفرالدین‌شاه با دارایی منعقد گردید که کاملاً تحمیلی بود و نمایندگان محترم خود میتوانند از جمله زیر تجمع بودن آن را درک نمایند. آری میتوان قرارداد تنظیم نمود که منافع مالک نفت ۱۶٪ باشد و بقیه را طرف دیگر

تصاحب نماید این قرار داد حقیقتاً از عقل و انصاف بدور بوده است تا اینکه در سال ۱۹۱۴ شرکت نفت انگلیس و ایران تأسیس و دولت انگلیس امتیاز داری رامالک گردید و در ۲۹ آوریل سال ۱۹۲۳ قرارداد جدیدی بین دولت ایران و شرکت نفت ایران و انگلیس منعقد گردید.

خاطره‌ای از این دوره بیاد آمد که با اجازه همکاران محترم عرض مینمایم شرکت فوق نه تنها در این قرارداد خود را صاحب نفت ایران میدانست بلکه در اثر تلقین به کارمندان ایرانی لقب خود را صاحب گذاشته بود هیچ فراموش نمی‌نمایم که مدت‌ها در نقاط نفت خیز مثل کرمانشاه که محل تولد اینجناب میباشدهمرا مجبور مینمودند که با آنها صاحب خطاب نمایند این لقب واسم بی‌معنی ادامه داشت تا ۲۹ اسفند سال ۱۳۲۹ که نفت ملی شد این تأثر (صاحب بازی) مجازی بساطش برچیده شد ولی ملی شدن نفت اگر چه غرور آمیز بود ولی مشکلات حمل و بازار فروش آن پیش‌بینی نشده بود تا اینکه موضوع کشتی رزماری پیش آمد که از آن مسبق هستی‌فکر میکنم که حالا که اسمی از کرمانشاهان برده شد شمه‌ای از وضع نفت و پیشرفت آن در کرمانشاه بسمع نمایندگان محترم برسانم.

در سال ۱۳۱۳-۱۳۱۴ شمسی ساختمان پالایشگاه نفت کرمانشاه را شروع بساختن نمودند و نفت خام مورد مصرف آنرا از محلی در مرز ایران بنام نفت شاه بوسیله خطوط لوله می‌آوردند باضافه در نفت شاه نیز پالایشگاهی ساختند که نفت استخراج شده را تصفیه و گاز اویل و بنزین و نفت آنرا جدا نموده و مواد سنگین آنرا که نفت کوره و مواد دیگر بود دوباره بجهه برمیگرداندند سپس این سه ماده را دوباره مخلوط نموده و بوسیله لوله و تلمبه‌ای مخصوص به پالایشگاه ساخته شده بشهر کرمانشاه می‌فرستادند ظرفیت پالایشگاه کرمانشاه در این موقع فقط ۵۰۰۰ بشکه در روز بود ولی پس از ملی شدن نفت و اجرای طرحهای مفید توسط مهندسين ایرانی و با کشیدن خطوط لوله اضافی ظرفیت پالایشگاه را بدو برابر رسانیدند باضافه مواد سنگین نفت که سوخت کوره را تشکیل میداد دوباره بجاهای نفت برنگردانیدند بلکه برای مصرف توزیع نمودند.

در این موقع چون دستگاهها فرسوده شده بود و ضمناً منابع نفتی دیگر در زیر منابع قبلی پیداگشته بود و مصرف مواد نفتی روز بروز رو باز دیاد بود شرکت ملی نفت ایران تصمیم گرفت که پالایشگاه اتوماتیک جدیدی در کرمانشاه تأسیس نماید و بالاخره در فروردین ماه سال گذشته این دستگاه مفید توسط شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید که ظرفیت آن متجاوز از ۱۵۰۰۰ بشکه در روز است و از آن محصولات متعددی مانند گاز آتش‌خانه و بنزین معمولی و بنزین سوپر و نفت سفید و نفت گاز و نفت کوره استخراج میشود. ضمناً بایستی بعضی برسانم که مهندسين دانشمند ما قادرند با مختصر تغییر ظرفیت این پالایشگاه را از ۲۰۰۰۰ بشکه در روز افزون‌تر نمایند اجرای این امر که مورد توجه شرکت ملت نفت ایران است نتایج فراوان برای مملکت ما دارد و تأکید مینمایم که بایستی فراموش نمود ضمناً بایستی در اینجا یاد آور شد که در مورد نیروی انسانی اگر در قدیم با ۹۰ نفر مهندس و تکنیسین خارجی استخراج و تصفیه نفت کرمانشاه انجام میگرفت ولی اینک با توجه ببرنامجی که برای توسعه آن اجرا شده است کارمندان فنی که در حدود ۲۷۰ نفر هستند اعم از مهندس و تکنیسین همه ایرانی میباشند و در حدود ۶۰۰ نفر کارگر نیز در کرمانشاه بکار مشغولند این عده در قسمتهای بخش و خطوط لوله و مخازرات و اکتشاف و استخراج و پالایشگاه بکار مشغولند و این دستگاه عظیم اقتصادی را اداره مینمایند پس از ملی شدن صنعت نفت و عدم پیش‌بینی های لازم حمل و توزیع نفت و فروش آن دچار اختلال گردید و بالنتیجه اقتصاد ما گرفتار بحران شد تا بالاخره در سال ۱۳۴۳ قرارداد مشارکت را با کنسرسیوم منعقد کردیم. اگر چه این قرارداد از قراردادهای قبلی بهتر بود ولی آرزوی دیرینه ما را بر نمیآورد و ناچار در سالهای بعد با هبری خردمندان شاهنشاه آریامهر و ثبات سیاسی مملکت و سیاست مستقل ملی و اقداماتی که از طریق او بکار اجرا شد بتدریج در مورد استیفای حقوق حقه ایران اقدام شد تا اینکه در شش بهمن سال گذشته که مصادف با نخستین دهه انقلاب شاه و ملت بود، شاهنشاه آریامهر خواسته و نظر نهائی ملت ایران را بگوش جهانیان رسانیدند و

با کفایت و درایتی بی نظیر نظر ملت ایران را اعلام نمودند که منجر به الغاء قراردادی است که اینک در مجلس شورای ملی مطرح میباشد که شاه‌بیت آن مالکیت قطعی و مطلق ایران بر صنایع و تأسیسات نفتی میباشد و ضمناً نفت را در مرزهای خود به کنسرسیوم باقیمت عادلانه می‌فروشیم باضافه موفق خواهیم شد که اسم ایران و علامت مثلث شرکت ملی نفت ایران را در اقصی نقاط دنیا باهالی آن سامان معرفی بنماییم.

اینک، خواهیم توانست آرزوی دیرینه هر ایرانی را بر آورده و علامت مثلث شرکت ملی نفت ایران را بدنیای معرفی نمایم.

اینست نتیجه افکار بلند و خردمندان شاهنشاه آریامهر و زحمات شبانه‌روزی جناب آقای نخست‌وزیر محبوب و جناب آقای دکتر جمشید آموزگار وزیر دارائی عزیز و جناب آقای دکتر اقبال رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل دانشمند شرکت ملی نفت ایران که آرزوی دیرینه ملت ایران را بر آورده نمودند.

در خاتمه پیشنهاد مینمایم که از پیشگاه شاهنشاه آریامهر تقاضا شود که روز فرخنده تصویب این لایحه غرور آفرین را (روز پیروزی نفت) نام‌گذاری نمایند (احسن - احسن).

رئیس - خانم سعیدی بفرمائید.

خانم سعیدی - نمایندگان محترم شما که امروز در این جایگاه مقدس گرد آمده‌اید کاملاً توجه دارید که در این هفته عامل تصویب بزرگترین لایحه انقلابی هستی که اثرات عمیق آن جامعه ایران را از بیخ و بن قرین دگرگونی خواهد کرد (صحیح است). در زیر این سقف رفیع در مدت شصت و چند سالی که از آغاز مشروطیت ایران میگذرد مردم این مرز و بوم شاهد وقایع عظیم و حوادث شگرفی بوده‌اند که مسیر تاریخ ملی آنرا تغییر داده و اثراتی بوجود آورده است که در سازندگی تاریخ ایران سهمی بسزا داشته است لهذا اغلب این حوادث با همه عظمت و قدرت خود بقدر لایحه‌ای که امروز در دست تصویب شماست در حیات سیاسی و اقتصادی و اجتماعی ملت شما تأثیر نداشته است امروز شما لایحه‌ای را تصویب میکنید که در آن روح آزادی و وطن پرستی و

شجاعت و تدبیر و توجه بمصالح عالی کشور همه و همه نهفته است (صحیح است). لایحه‌ای را تصویب میکنید که بی اغراق سرمشق بسیاری از کشورهای خاور میانه و سایر ممالک نفت خیز قرار گرفته و خواهد گرفت (صحیح است). لایحه‌ای را تصویب میکنید که نه تنها در گردش چرخهای عظیم صنایع داخلی مؤثر است بلکه باز بی اغراق در گردش صنعت جهانی نیز بی اثر نخواهد بود (صحیح است). در این لایحه که امروزه تصویب شما میرسد ثمره نبوغ و علاقمندی بی حساب به مصالح هموطنان ایرانی و کوشش شبانه‌روزی در اعتلا نام ایران و بالاخره نتیجه احاطه حیرت‌انگیز طراح خردمندان بهمه مسائل سیاسی و اقتصادی جهان است. خیز تا بر کلک آن نقاش جان افشان کنیم کاین همه نقش عجب در گردش پرگار داشت (احسن)

اینها که بعرض ساحت مقدس مجلس شورای ملی میرسانم نه مبالغه است و نه گرافه گوئی و نه مولود احساسات تهییج شده فرد وطن پرستی که وقتی فکر میکند خود او هم در تأیید این لایحه عظیم سهم کوچکی داشته است اشک شوق و غرور در چشمانش حلقه می‌بندد (احسن). در عالم سیاست پای بند احساسات و رقت عواطف شدن از خامی است و در عرصه سیاست باید آنچه گفته میشود متکی بحقایق عینی و ارقام ریاضی باشد اینک تصویب این لایحه و اثرات حیرت‌انگیز آنرا از جهات و زاویه‌های مختلف تشریح میکنم تا آنهایکه حوادث تاریخی این عصر را در لابلای کتابهای تاریخ و مندرجات روزنامه‌ها وقتی در صورت جلسه‌های مجالس مقننه جستجو و پژوهش میکنند دریابند که حرفی بگرافه یا تبعیت از احساسات نگفته‌ایم.

نخست - اثرات روانی لایحه جدیدت در جامعه ایران ... کشور ما بر اثر تصاریف ایام از کشوری که خود روزی در مقدرات سایر ملل و اقوام تأثیر و نفوذ داشت در مدت دو قرن گذشته عرصه نفوذ و زور آزمائی بیگانگان شده بود و بجزرت میتوان ادعا کرد که در طی

این دو قرن هیچگاه دارای سیاست مستقل ملی نبوده است. چون هر جا پای سیاست پیش میآید لاجرم منافع اقتصادی هم در پی آن میرود. اقتصاد ما نیز دستخوش نفوذ دول استعماری قرار گرفته بود و همیشه تداپیروی بکار می بردند که منابع طبیعی ملت زا به یغما برند. یکی از این موارد داستان داری و نفت جنوب بود. این سیاست مداخله و ارباب چنان در ارکان زندگی اقتصادی و اجتماعی ما ریشه دو انده و دوام آورده بود که دیگر جزء قضایای طبیعی و مسلم بشمار میرفت و هیچ ایرانی نا قبل از طلوع کوكب پهلوی در اندیشه اش هم نمیگذشت که روزی میتوان پنجه در پنجه استعمار افکند و سیاستی ایرانی پیش گرفت. جرئت و شهامت رضاشاه کبیر این پرده را درید و بامتحد ساختن ملت ایران و ضربت زدن بمنافع بیگانگان به ایرانیان درسی آموخت که بخود آمدند و دیدند این طلسم آنچنانکه آنها می پنداشتند ناگسستی نیست. از یکی از رجال عصر پهلوی شنیدم که حکایت میکرد در آغاز زمانمداری رضاشاه کبیر کارخانه الیاف کتف سازی در ساری دائر شده بود روزی که برای افتتاح آن کارخانه رفته بودند به جماعت ملتزمین فرموده بودند: تصور نکنید ساختن این کارخانه کار مهمی است و من بدان خیلی اهمیت میدهم بلکه اهمیت آن در اینست که مردم ایران بچشم خود ببینند که کارهایی از این قبیل را خودشان و بدون کمک بیگانگان می توانند انجام دهند. این سخن بزرگ نمایان کننده يك واقعت سترك است. مردم مایوس و ناامید ایران که مدت دو قرن تسلیم سرنوشتی بودند که دیگران برای آنها تعیین میکردند وقتی دیدند خودشان هم میتوانند کارهای بزرگ انجام دهند تشویق شدند و روحیات آنان از زبونی به تعالی گرائید و احساس غرور و شخصیت در خود کردند. اما با وجود این همه کوشش که از جانب پایه گذار ایران نوین بعمل آمد بیگانگان همچنان تسلط خود را بر بزرگترین منبع درآمد ایران حفظ کردند راست است که پس از الغای قرارداد داری در زمان اعلیحضرت رضاشاه کبیر درآمدی که نصیب ایران میشد قابل مقایسه با آنچه قبلاً بعمادند نبود ولی باز هم فرسنگها از تأمین منافع ملی بدور بود قرعۀ فال اجرای سیاست ملی و سوزاندن ریشه های

مداخلات خارجی در منابع اقتصادی ما بنام همایون شاهنشاه جوانبخت مازده شد و کاربرد بی بزرگوار پاسری برومندی پایان رسانید. حال باتصوب این قانون که دست هر خارجی را از کار نفت کوتاه میکند و به مهندسين و کارگران ایرانی مجال میدهد که خود اداره این صنعت عظیم را بعهده بگیرند البته حس غرور ملی تحريك میشود و ایرانیان درك میکنند که هر کار بظاهر محالی را میتوانند خود انجام دهند. آیا اگر لایحه ای که امروز تصویب میکنید فقط همین يك اثر را داشت باز درخور آن نبود که آنرا در ردیف انقلابهای اصیل که روحیه يك ملت را دگرگون میسازد قرار دهیم (صحیح است).

اثرات اقتصادی - درباره اثرات اقتصادی قانون لغو قرارداد نفت سخن گفتن گمان میکنم در بدیهیات بحث کردن است. درآمد ملی ایران از این چشمه جو شونده طلای سیاه در مدت چهل و سه سال فقط ۴۵۴ میلیون دلار و در ۱۸ سال پس از ملی شدن صنعت نفت در آمد ملت ایران نزدیک به سیزده میلیارد دلار بوده است. آری چهار صد میلیون در مدت ۴۳ سال و سیزده میلیارد در مدت ۱۸ سال بین تفاوت ره از کجاست تا بکجا (صحیح است، احسن است).

تازه همین رقم در سال ۱۹۷۲ به رقم ۲۴۰۰ میلیون دلار رسیده و پس از تصویب و اجرای قانون جدید درآمد ملت ایران از محل نفت به رقم نجومی سه میلیارد و سیصد میلیون دلار خواهد رسید ملاحظه میفرمائید که با مقایسه همین ارقام با یکدیگر اولاً معلوم میشود در زمانیکه ما با کنسرسیون و بطور کلی با خارجی ها قرارداد منعقد کرده بودیم چقدر مغبون شده ایم و ثانیاً چنین ارقام هنگفتی که در سالهای اخیر نصیب ما شده و ارقام بزرگتری که پس از الغای قرارداد بدست ملت ایران میرسد چه تحولات عمیق و شگرفی در وضع اقتصادی کشور ما پدید خواهد آورد.

خاصه آنکه خرج این مبالغ خطیر هم طبق برنامه و با دقتی انجام شده که اقتصاد سالم ایران را بی ریزی کرده و ممر در آمد مستمری برای ملت ایران ندارد دیده است. همین در آمد نفت و خرج کردن صحیح آن بوده

است که ما را قادر بانجام امور خطیری همچون احداث کارخانه ها و سد ها و راهها و راه ها و مدارس و بیمارستانهای بیشمار و تهیه وسائل دفاعی ما به آن پایه که دشمنان این مرز و بوم را یاری کجروی نباشد ساخته است (صحیح است).

همین در آمد نفت است که چهره شهرهای ما را دگرگون ساخته و زندگی فردی ما را قرین رفاه و آسایش کرده است همین عایدات نفت است که در آمد ملی ما را بنحو بی سابقه بالا برده و در نتیجه ما را قادر ساخته است که بفعالیتهای بین المللی پردازیم و با سرمایه گذاری و مشارکت با کشورهای دیگر بتأسیسات عظیم همچون شرکت در بالایشگاه مدرس و بالایشگاه افریقای جنوبی و دیگر کارهای بزرگ پردازیم و ایران را از يك کشور كمك گیرنده يك کشور كمك کننده مبدل سازیم. در دوران انقلاب برای بشر رساندن طرح ها و نقشه های آن سعی شده است بدو طریق بر میزان عایدات نفت افزوده شود یکی از راه از دیاد تولید و صادرات، دیگری از راه گرفتن بهره مالکانه و افزایش بهای نفت خام و مالیاتها چنانکه عواید ماکه در سال ۱۹۶۳ به سیصد و سی و هشت میلیون دلار منحصر بود در سال ۱۹۷۳ بدو میلیارد و چهار صد میلیون دلار افزایش یافت و آهنگ افزایش در آمدها آنچنان است که بطوریکه قبلاً اشاره شد پس از اجرای لایحه ای که امروز تصویب می شود بسالی سه میلیارد و سیصد میلیون دلار میرسد.

تولید نفت خام طی دهه گذشته بمیزان بسیار زیاد افزایش یافته است. در حالیکه میزان تولید در سال قبل از انقلاب سفید از يك میلیون و سیصد و چهارده هزار بشکه در روز تجاوز نمیکرد اکنون میزان متوسط تولید روزانه به پنج میلیون و ششصد هزار بشکه بالغ میگردد. همچنین میزان تصفیه که در سال پیش از انقلاب بالغ بر چهار صد و شش هزار بشکه در روز بود در حال حاضر به پانصد و پنجاه و چهار هزار بشکه در روز افزایش یافته است. ملاحظه میفرمائید این ارقام گویا چگونه توانسته است اقتصاد کشور را رونق بخشد و در نتیجه زندگانی فردی ما را قرین تحول سازد. کسانی که سابقاً با آبادان و سایر نقاط نفت خیز سفر کرده بودند شعله های آتش را

میدیدند که با آسمان زبانه میکشید و آنها که از حقیقت ماجرا خبر نداشتند آنرا يك پدیده طبیعی میدانستند در صورتیکه این شعله قحتمی از ثروت ملی ما را در کام خود میکشید و به دود مبدل می ساخت و بصد زبان بجهل ما نفرین میفرستاد.

امروز همین گازی که میساخت و به او میرفت تبدیل يك چشمه لایزال طلا شده است و علاوه بر آنکه در آمد آن بر اقتصاد ملی ما می افزاید مواد حاصله از آن قسمتی از لوازم حیاتی و مورد احتیاج ما را فراهم می سازد. در آن ایام روزانه هشتصد و هشتاد و سه میلیون پای مکعب گاز تولید میشد که پانصد و نود و يك میلیون پای مکعب آن سوزانده میشد و بهدر میرفت.

چشم ژرف بین کسی که بکوکب چترین منافع ملت ایران توجه دارد باین نابسامانی نگرست و بفرمان همایونش شرکت ملی گاز ایران در سال ۱۳۴۴ برای حفظ و استفاده از این منبع عظیم در آمد تشکیل شد و بهره برداری از گازهای تولید شده آغاز گردید. در دهه گذشته انقلاب روزانه سه هزار و نهصد و هشتاد و چهار میلیون پای مکعب گاز تولید شده که قسمت اعظم آن مورد استفاده قرار گرفته است مثلاً تا کنون معادل سیزده میلیارد مکعب گاز صادر شده است و طی چهار سال آینده میزان صادرات به ده میلیارد در سال افزایش خواهد یافت و بابهای همین گازی که بدست جهالت سوخته و دود هوا میشد امروز یکی از آرزوهای دیرینه ملت ایران بر آورده شده و تأسیسات عظیم ذوب آهن احداث گردیده است (صحیح است).

امروز که جهان متمدن تشنه بدست آوردن منابع انرژی است که با آن بتواند چرخهای صنعت غول آسای خود را بگرداند معلوم است که نفت ایران در عرصه بازار بین المللی چه ارزشی یافته است. ما امروز یکی از خوشبخت ترین مردم جهان هستیم که از يك رژیم حکومت پایدار و مراقب برخورداریم و با منابع انرژی فراوانی که در دسترس خود داریم میتوانیم صنایع سبك و سنگین را در کشور خود گسترش دهیم. همین نفتی که یکروز مایه سیه روزی ما بود و برای تصرف و استفاده از آن سیاستهای خارجی مقرر ساخته بودند که ما در غرقاب بدبختی و

عقب ماندگی غوطه ور باشیم امروز بر اثر رهبری داهیان شاهنشاه معظم و دولتی که خدمتگزار ملت است نفت این ودیعه طبیعت که از آغاز پیدایش زمین برای خوشبختی و بهتر زیستن ما ذخیره شده است امروز مایه ترقی و پیشرفت ما گردیده و درهای سعادت و نیکیختی را بروی ما گشوده است .

آری همیشه سرنوشت در تاریخ کشور مارقم زده است که تا پیشوائی خردمند و دلسوز و رهبری دانا و توانا در این مرز و بوم ظهور کرده است ملت ایران را بر منزل شرف و سعادت رهنمون بوده و این ملت کهنسال را با پیروزی تا پشت دروازه های تمدن رهبری کرده است . در خاتمه ضمن اظهار شادمانی از اینکه زنان کشور هم در مجالس مقننه نمایندگانی دارند و میتوانند در تصویب چنین لایحه تاریخی سهمی داشته باشند لازم میدانم از طرف قاطبه زنان ایران که همچون دیگر طبقات اجتماع ایران از حل قضیه نفت و شکستن طلسم هفتاد ساله آن بسیار خشنودند مراتب سپاس و درود بی پایان خود را به پیشگاه شاهنشاه معظم که بنیان گزار همه مفاخر ملی ما هستند تقدیم بدارم و کسب این موفقیت عظیم را بجناب آقای هویدا نخست وزیر محبوب و دولت خدمتگزارشان تبریک بگویم و از مدیریت آقای دکتر اقبال در اجرای آرمان مقدس شاهنشاه قدردانی کنم (احسن - احسن).

رئیس - آقای اکبر بفرمائید .

اسمعیل اکبر - همکاران گرامی یکبار دیگر تاریخ حیات ملت ایران ورق میخورد و نسل حاضر بیکی از درخشانترین پیروزهای زمان خود دست می یابد (صحیح است).

نخستین دهه انقلاب ، دوران پیروزی تحول ، عصر دگرگونی و سرآغاز تاریخ اجتماعی نوین ایران است . دوره ای که برای ملت ایران سعادت و رفاه بارمغان داشت . اکنون در آستانه نخستین روزهای دومین دهه انقلاب ، یکی دیگر از آرزوهای دیرین ملت ایران جامه عمل میپوشد . ترقی که خدای بزرگ در خاک مقدس میهن ما بودیعت نهاده ، منابع عظیم نفت ایران بدست ایرانی سپرده میشود .

اداره کامل این صنعت پربرکت به ایرانی واگذار میگردد و در پرتو کوشش ، تلاش ، مجاهدت و تدبیر بی نظیر شاهنشاه آریامهر بزرگترین آرزوی ملی در تاریخ معاصر ایران تحقق می یابد (صحیح است - احسن).

فراموش نمیکنیم روزهای حساس و پرمخاطره ای را که اراده شاهنشاه و ملت ایران در ملی کردن صنعت نفت ایران به پیروزی رسید - بدنیاال آن رویداد تاریخی قراردادای با شرکتهای عامل و کنسرسیوم نفت بامضاء رسید که در حد متعارف و با قراردادهای مشابه در حوزه عمل کشورهای خاورمیانه قابل مقایسه بود . اما آرزوی پادشاه دلیر و ملت قهرمان ایران را تأمین نمیکرد . امروز نهال امیدها به ثمر میرسد آنچه هدف نهائی ایرانیان بود درواگذاری عاملیت و اداره صنعت نفت ایران به ملت ایران شکل میگیرد (صحیح است) .

این فراز فرخنده ای در تاریخ ملت ایران ، بلکه در تاریخ همه کشورهای صاحب نفت است .

اقداماتی که کشور ایران در طی سالهای اخیر برای بهره برداری بیشتر و استیفای حقوق خود از منابع نفت در برابر کمپانیهای نفتی بعمل آورده ، مورد استقبال و سرمشق کشورهای نفتخیز و سازمان اوپک قرار گرفت . تردید نیست که این گام تاریخی یعنی برقراری حاکمیت مطلق بر منابع نفت ایران نیز ، ادامه راهی مشابه را از جانب دیگر کشورهای صاحب نفت بدنیاال خواهد داشت (صحیح است) .

بیانات متین ، منطقی و قاطع شاهنشاه آریامهر در کنگره بزرگداشت دهه انقلاب مبنی بر اینکه کنسرسیوم نفت باید همه عملیات نفتی از اکتشاف تا تصفیه را بملت ایران بسپارد و در صف خریداران نفت ایران قرار گیرد ندای قلبی همه ملت ایران بود ندائی که از سخنان رهبر ایران انعکاس یافت در کوتاهترین مدت به نتیجه رسید . اما این نتیجه مطلوب آسان بدست نیامد . شاهنشاه فرصت فراغت و استراحت خویش را نیز به این کار مهم اختصاص دادند . رهبری که همه وجود خود را وقف آسایش و ترقی ملت خویش نموده ، در زمستان گذشته نخستین دور مذاکرات را با نمایندگان کنسرسیوم در سن موریتس آغاز فرمود . این مذاکرات بعداً در

پیشگاه شاهنشاه آریامهر در تهران و کیش ادامه یافت و به توافقی که قرارداد اخیر را پدید آورد منجر گردید . درایت و کاردانی پیشوای ایران بر همه زوایای قرارداد امروز پرتو افکنده است و با قرارداد کنونی ایران بالاستقلال درباره نفت خود تصمیم میگیرد . کنسرسیوم قبلی در صف خریداران نفت ایران قرار دارد و بهیچانی که در توافق اخیر تعیین گردیده نفت را بهیچانی که آخرین قیمت اعلام شده برای نفت حوزه خلیج فارس است ، از ایران میخرد - خریداران دیگر نیز با ایران بمذاکره خواهند نشست و میزان تولید نفت ایران به اراده دولت ایران خواهد بود تا آنجا که از نظر شرایط فنی میسر است ، تا آنجا که بازارهای بین المللی قدرت جذب دارد و تا آنجا که نیاز سرمایه برای توسعه اقتصادی و اجتماعی ایران تأمین شود (صحیح است) . با قرارداد جدید فعالیت بین المللی شرکت ملی نفت ایران گسترش خواهد یافت و آن آرزوی بزرگ که شرکت ملی نفت ایران در زمره بزرگترین شرکتهای جهانی نفت قرار گیرد جامه عمل میپوشد (صحیح است) .

روز یازدهم اسفندماه (۱۳۴۵) شاهنشاه آریامهر در کانون مهندسان نفت در آبادان فرمودند :

«روزی را پیش بینی میکنم و آن روز دور نیست که شرکت ملی نفت ایران بزرگترین شرکت نفتی دنیا باشد ، و باز هم روزی را پیش بینی میکنم که این شرکت قاطعاً در باشد خود بتهنائی تفحصات کافی را انجام دهد ، دست با استخراج بزند ، نفت ایران را خام یا تصفیه شده در نفتکشهای ایرانی ببازارهای خارجی ببرد و حتی در پمپهای بتزین ایرانی در خارج یا مستقلاً یا با شرکت سایرین بمشتریانیکه در دنیا روز بروز بیشتر پیدا میشود عرضه بدارد .»

فرمایشات شاهنشاه آریامهر همیشه طلبه آفتاب سعادت ملت ایران بوده است و آنچه معظم له پیش از این بعنوان هدف بیان فرموده اند امروز نقش واقعیت میگیرد (صحیح است - احسن) .

قرارداد فروش نفت بر هر گونه امتیاز و انحصار بیگانه قلم بطلان میکشد . اگر ایران نتوانست در سال ۱۳۳۳ قراردادی را که ایده آل باشد حاکم بر نظام نفتی

خود سازد امروز بآن آرزوی دیرین دست مییابد . با قرارداد جدید که حاکمیت بی چون و چرای ملت ایران را بر مبنای نفت تضمین میکند - ایران فرصت خواهد یافت بتوسعه میدانهای نفتی خود بپردازد و با افزایش تولید پشتوانه های تازه برای برنامه های عمرانی کشور فراهم کند - اگر کنسرسیوم نفت از این اقدام بخاطر هزینه های آن سرباز میزد ، شرکت ملی نفت ایران از هیچ کوششی برای بالا بردن تولید نفت و ارتقاء درآمد کشور فروگذار نخواهد کرد (صحیح است) .

گاز نیز که يك منبع جدید و عظیم ثروت ملی است در قرارداد جدید مورد توجه شایان قرار گرفته است . مصارف داخلی میتواند هر میزان از ذخائر گاز جنوب را بخود اختصاص دهد و تنها در صورتیکه ایران بخواهد از گاز مایع خود بخشی را بصادرات اختصاص دهد . طرف دوم قرارداد اخیر میتواند با موافقت ایران داوطلب خرید نیمی از آن بنرخ تجارتنی خلیج فارس باشد .

بزرگترین نشانه پیروزی اراده ملت ایران در این قرارداد قبول حاکمیت قوانین ایران و محاکم ایران از جانب طرفین قرارداد است و از این پس قانون ایرانی قضات ایرانی و دادگاههای ایرانی هستند که در مورد هر گونه اختلاف احتمالی در اجرای قرارداد تصمیم خواهند گرفت . اعتبار دادگستری ایران در عصر آریامهر تا آن حد رسیده که شرکت خارجی از پیش بر رأی دادگاه ایرانی صحه میگذارد .

ایران در صف ممالک آزاد جهان نخستین کشوری است که اداره کامل و مستقل صنعت نفت خود را بعهده میگیرد . گامی دیگر در تحقق آمال ملت های صاحب نفت برداشته شد و ایران همچنان پیشگام است (صحیح است) .

دو سال و اندی پیش از این سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) موفق شد بخشی از خواسته های خود را بکمپانیهای نفت بقبولاند . اوپک در آغاز با مقاومت و سرسختی کمپانیها روبرو گردید و مذاکرات نمایندگان کشورهای نفتی حوزه خلیج فارس با شرکت های بین المللی نفت بشکست انجامید تا آنکه شاهنشاه

ایران در جلسه وزیران کشورهای عضو اوپک در تهران شرکت فرمودند و اراده خلل ناپذیر ملت ایران و همه ملل صاحب نفت را بروشنی توجیه فرمودند. برای کمپانیهای نفتی دوره بیشتر باقی نماند - تسلیم در برابر خواسته‌های اوپک و با انتظار برای هر گونه اقدام قانونی که کشورهای عضو با توجه بحق حاکمیت خویش آماده انجام آن بودند (صحیح است).

آن رویداد شور انگیز و آن جلسه تاریخی را که در روز چهاردهم بهمن ماه (۱۳۴۹) در سنای ایران تشکیل شد فراموش نمیکنم که شاهنشاه آریامهر بنام ملت‌های صاحب نفت حوزه خلیج فارس سخن گفتند و کمپانیهای نفت را در برابر خواسته‌های اصولی این کشورها بقبول و تسلیم واداشتند (صحیح است).

همکاران عزیز ما که در جریان حادثه قرارداد داریم، شاید آنچنانکه باید عظمت آن را درک نکنیم، این رویداد عظیم که ملتی از جهان سوم توانسته قویترین عناصر اقتصاد جهان را وادار بقبول اراده خود کند جهانیان را به شگفتی و تحسین واداشته است.

در گذشته‌ای نه چندان دور، تنها اراده این غولهای سرمایه حاکم بر روابط آنان و کشور های دیگر بود. آنها بودند که تصمیم می‌گرفتند در استثمار منابع کشورها چه میزان برای خود بردارند و چه سهمی برای صاحبان واقعی در نظر بگیرند. مذاکرات را خودشان رهبری میکردند و قراردادها را خود می‌نوشته‌اند (قرارداد سند تسلیم ملت‌ها و موفقیت کمپانیها بود). چگونه میتوان در برابر تحولی که در این روابط پدید آمده بی‌اعتنا نشست؟

امروز ملت ایران اختیار اداره کامل و مستقل صنایع نفت خود را از کمپانیهای نفتی باز میستاند. آیا عاملی جز درایت و شجاعت شاهنشاه ایران پدید آورنده این تحول بوده است؟

در تاریخ نفت خاورمیانه سابقه و نمونه‌ای دیگر نمیتوان یافت که يك کشور منطقه تا این درجه به تأمین حاکمیت خود بر منابع نفت توفیق یابد (صحیح است). همکاران محترم مقراردادی را بررسی میکنیم که نقطه عطفی در تاریخ خاورمیانه و سرآغاز تحولی در

نظام جهانی نفت است. به اندیشه خلاق شاهنشاهی که در همه دوران شهریاری خود عامل پیروزی ملت ایران بوده‌اند درود می‌فرستیم. به اراده توانای رهبری که پیروزی درخشان اخیر را نصیب ملت ایران فرموده سر تعظیم فرود می‌آوریم. و این قرارداد فروش نفت را که به دوران امتیاز و عاملیت خارجی پایان میدهد و وظایفی خطیر در انجام هدف‌های آتی بر عهده شرکت ملی نفت ایران میگذارد سند پیروزی شاهنشاه و ملت ایران می‌شناسیم و تایید و تصویب این قرارداد که حاصل کوشش و کاردانی پیشوای عظیم الشأن ماست در ساحت مقدس مجلس شورای ملی با تقدیم سپاس و قدردانی قاطبه ملت ایران به پیشگاه شاهنشاه آریامهر خواهد بود (احسن).

در تاریخ جهان از شخصیهای بسیاری یاد شده است و در این میان به شخصیت‌هایی بر میخوریم که تاریخ را در هاله عظمت و حیطة شخصیت خود گرفته‌اند. اینان را بنام قهرمانان ملت‌ها و سازندگان تاریخ می‌شناسیم (صحیح است).

عصر مانیز از اینگونه قهرمانان خالی نبوده است. رهبرانی که در تاریخین ایام، ملتی را از سراسیمه‌دلت رهانیدند و به اوج عزت رسانیدند.

نمایندگان محترم ملت ایران نظری کوتاه به روزهای تاریخ ایران در جنگ دوم جهانی و نظری دیگر به دستاوردهای ایران امروز بیافکنیم و صمیمانه تأیید کنیم شاهنشاه آریامهر شخصیتی هستند که تاریخ را پدید می‌آورند - متشکرم (احسن).

رئیس - آقای اولیاء شیرازی بفرمائید.

اولیاء شیرازی - جناب آقای رئیس خانها - آقایان

مبارزات ملی در تاریخ ملتها همواره مورد ستایش و در خور تحسین بوده است (صحیح است - احسن). ملت آزاده ایران که صاحب درخشانترین تاریخ تمدن عالم است خوشبختانه حیات خود را با مبارزات پیگیر و دامنه‌داری آغاز کرده که امروز بدان میبایم و راز استواری و استقلال خود را در گرو آن میدانیم.

روحیه ملی مامواره بر احقاق حق، پیکار در برابر فشار بیگانه، و دفاع از میراث‌های ملی حکم داده، و این فرمان خون و سرشت ایرانی است (صحیح است).

در سهای تاریخ ایران زمین، همواره راه گشای استقلال ملتها و تکامل تمدنهای جهان بوده است، و امروز نیز ملت ایران که در یکی از حساس‌ترین ایام تاریخ درخشان حیات خود قرار گرفته، هدیه‌ای تازه بجهانیان ارمغان میکند (صحیح است)، زیرا در پیکاری دلیرانه، استواری خود را برای استقرار کامل حق حاکمیت ملی بر منابع بیکران خود به انجام رسانیده است (صحیح است) یقین دارم که فردا از امروز سخن بسیار میگویند و نسل آینده این رویداد ملی را همچون یادگاری گرمی از پیروزیهای ملی، عزیز میدارند و بدان میبالند.

این مکان مقدس که امروز لحظات شادی آفرین و غرور انگیز در شکل گرفتن ارزشمندترین ساعات حیات ملتی که نسل و افتخار آفرین را طی میکند عظیم‌ترین پیروزی ممکن را در یکی از دشوارترین پیکارهای ملی ثبت خواهد کرد (صحیح است).

آنچه ما از تحول جدید در امر نفت احساس میکنیم تنها شمه‌ای از عظمت و شکوه این واقعه اعجاب انگیز است. و قضاوت آن با تاریخ است.

پیروزی در امر استیفای کامل حقوق ملی از ذخایر و تأسیسات نفتی آنچنان عظیم و وسیع است که آثار همه جانبه خود را در اعماق روستاهای ایران بساقي گذاشته و فرد فرد ملت ایران را از مزایای مادی و رفاه اجتماعی کامل برخوردار خواهد ساخت (صحیح است).

مبارزات نفت که امروز تجلی اراده رهبر عالیقدر و محبوب خود را در قالب درخشانترین پیروزی آن می‌بینیم ملت ایران را یاری نموده است که از ذخایر خود در جهت تحقق هدفهای انقلاب عمیق اجتماعی که طی اولین دهه شماری معجزه آسا بدست داده است بهره بگیرد (صحیح است).

بی‌دلیل نیست اگر صحبت مردم کوچک و بازار، و هر خانه و کاشانه که يك ایرانی آزاده را در خود

جای داده مبحث نفت و پیروزی شگرف رهبر عالیقدر ملت ما است.

رجاه وائق دارد توفیق عظیمی که امروز نصیب ملت ایران شده و عموم گروههای جامعه را عاشقانه برانگیخته تا کوچک و بزرگ را چراغان کنند و در گرامیداشت این رویداد ملی جشن بگیرند، آنچنان در اقتصاد رشد یافته ایران اثر بخش خواهد بود که نتایج آنرا سوای ایران در منطقه‌ای مهم از جهان نیز میتوان بررسی کرد.

افزایش قدرت اقتصادی، ناشی از دریافتهای ارزی جدید، ثبات اقتصادی ایران را از استحکام بیشتری برخوردار میسازد، و افزایش حجم مبادلات خارجی و تولیدات داخلی که امروز سیری تصاعدی یافته با سرعت بیشتری بحرکت خود ادامه میدهد و تحقیقات عدالت اقتصادی که ناشی از اجرای منشورهای انقلاب شاه و ملت تقسیم عادلانه ثروت‌های ملی را ممکن ساخته در آمد سرانه فرد فرد ملت ایران را نیز بر مراتب بالا میرد بحدی که زندگی بهتر در شان هر خانواده و هر فرد ایرانی به عالیترین شکل ممکن تأمین گردد (صحیح است).

از اینجهت است که با اعتقاد کامل میگویم کمتر رویدادی است که در هر درجه از عظمت بتواند تا بدین پایه، فرد فرد ملت را در شمول مواهب خود بگیرد.

پیروزی نفت، امروز بازار ایران را تحت تأثیر قاطع قرار داده و ارزشهای اقتصادی ایران را در بازار های جهانی بنحوی چشمگیر افزایش داده است، جامعه اصناف و بازاریان تهران که بشهادت تاریخ همواره در صفوف مقدم مبارزات ملی مربوط به استیفای کامل حقوق ایران از نفت قرار داشته و عموم تحولات و رویداد های آنرا که بر رهبری شاهنشاه آریامهر شکل میگرفت در نهایت علاقه تعقیب کرده است، بدلیل بزرگی های اقتصادی هم‌اکنون آثار درخشان این تحول بزرگ را احساس میکنند و در برابر شاهنشاه عظیم الشأن خود سر تعظیم فرود می‌آورند (صحیح است - احسن).

امضاء قرارداد ۱۳۳۳ که تحت شرایط دشوار

سیاسی و مسائل خاص جهانی صورت گرفت اگر چه پیروزی نسبی برای آغاز يك حرکت تحول ساز بوده است ولی هیچگاه نمیتوانست رضایت خاطر ایرانی را بر آورده سازد.

مجاز کردن بهره مالکانه از مالیات، امضاء موافقتنامه تهران مبنی بر افزایش درآمد کشور های نفت خیز، سند تاریخی سن موریتس که هر يك تجلی اراده پدر تاجدار ملت ایران بوده است در مراحل مختلف زمینه این پیروزی انقلابی را فراهم ساخت و سر انجام ملت ما فرصت یافت که برای اولین بار حاکمیت و مدیریت و کنترل مطلق خود را بر ذخایر نفت اعمال کند، این اعمال حاکمیت امکان میدهد که از این پس نفت از صورت يك مسئله سیاسی خارج و در قالب يك عامل اقتصادی در خدمت برنامه های انقلابی دهساله دوم و سالهای بعد از آن که بدروازه های تمدن طلائی دست یافته ایم قرار گیرد.

از این پس برنامه های اقتصادی ایران تابع نفت نبوده بلکه نفت عاملی ارزشمند در خدمت اقتصاد پیشرو ایران می باشد زیرا اختیار نحوه خرید و فروش و اکتشاف میزان بهره برداری و استخراج پالایش و نحوه مدیریت آنرا رأساً در اختیار داریم و لذا میتوانیم بیش از پیش از ثبات اقتصادی خود در آینده ایمن و مطمئن باشیم و میدانیم که گردش اقتصاد بازار بر مبنای ثبات و میزان اعتبار شکل گرفته لذا قبل از همه، جامعه بازاریان و اصناف و بازرگانان از مواهب این پیروزی برخوردار خواهند بود و همین دلیل برای بزرگداشت این توفیق ملی در برگزاری جشن پیروزی نفت پیشاپیش ملت ایران گام برداشته و واحدهای کسب خود را آذین بسته اند (صحیح است).

اجازه میخواهم در این مکان مقدس مراتب سپاس و امتنان ملت ایران بویژه جامعه بازاریان و اصناف و بازرگانان پایتخت را به پیشگاه رهبر عالیقدر انقلاب شاه و ملت تقدیم بدارم و خدای عالمیان را شکر بگذارم که ایران را در سایه رهبریهای خردمندانه معظم له قرار داده است (صحیح است).

طبیعی است که اندیشه های خلاق شاهنشاه را دولت خدمتگزار هویدا با کوشش حزب پاسدار انقلاب در

عالمترین شرایط ممکن بمرحله اجرا گذاشته است و امروز که مهمترین لایحه دهساله اخیر در مجلس شورای ملی ایران مطرح است و میباید برگ زرین دیگری را بر دفتر خدمات خدمتگزار صدیق شاهنشاه، هم مسلک هویدا افزوده و بدانیم که یقیناً در این پیروزی ملی، فرد فرد ملت ایران که تاپای جان تحت لوای آریامهر شاهنشاه عدالت گستر صفوف فشرده آزاد مردان و آزاد زنان را تشکیل داده اند، سهمی در خور تأمل دارند و این پیروزی را تا عمق جان احساس میکنند.

در این دقائق تاریخی از درگاه خداوند یکتا آرزو دارم که شوکت و عظمت و جلال و قدرت پدر تاجدار شاهنشاه آریامهر را افزون ساخته و بر هر عالیقدر ملت ایران - سلامت و سعادت مستدام در لوای دین مبین اسلام عطا فرمایند (احسن - احسن).

رئیس - خانم آصف زاده بفرمائید.

خانم آصف زاده - جناب آقای رئیس - نمایندگان

ملت ایران

سناش کنیم خداوند یکتا را که انوار رحمت بیکرانش خجسته آب و خاک ایران زمین را در بر گرفته و این سرزمین لایزال آریائی را به نور عدل و حکمت آریامهر - شاهنشاه بزرگوار ایران زمین روشن و جاودانه ساخت (احسن).

سپاس داریم شاهنشاهی را که ملت خویش را از سراسیمی های زمان و گرداب های مخوف حوادث بسوی افق های روشن و تابناک رهنمون گشته و نام ایران و ایرانی را با عظمت و افتخار - آزادی و سربلندی - عدل و دانش و نوع دوستی و بشر خواهی قرین ساخت (صحیح است). پیشوای بلند اختری که ایران دوزخ را پانصد ساله باستانی را با تمام ذخایر و گنجینه های علم و ادب - مجد و عظمت و حکمت و فرهنگ خلافتش به حیات دوباره فرمان داده و تولدی دیگر بخشید (احسن).

امروز ما در پیشگاه تاریخ قرار گرفته ایم - در برابر نقطه عطف تاریخی که سرنوشت سیاسی اقتصادی و اجتماعی نسل ایران را بطرز قاطع و اعجاب انگیزی رقم زده است؛ نقطه عطفی که با آزاده توانای رهبر عالیقدر ایران طومار سیاه ۷۰ ساله نفت این سرزمین را برای

همیشه در هم نوردیده و نوید بخش دوران طلائی عاملیت و حاکمیت کامل ملت ایران بر یکی از بزرگترین منابع و ذخایر ملی خویش گردیده است (صحیح است).

روزی که شاهنشاه در کنگره بزرگداشت نخستین دهه انقلاب شاه و ملت - در آن جلسه تاریخی و شکوهمند که ملت ایران اشک شوق از دیده جاری میساخت با چنان حدت و قاطعیت اعجاب انگیزی موضوع نفت را مطرح ساختند و دو راه حل روشن ولی غیر قابل تردید را در پیش پای شرکتهای نفتی قرار دادند شاید کسی نمیتوانست باور کند که این غولهای عظیم صنعت نفت روزی از منافع ۷۰ ساله خود در این سرزمین صرف نظر کرده و بالاخره در مقابل منطق قاطع و اراده خلل ناپذیر شاهنشاه ایران سر تسلیم فرود آورند (صحیح است) همه از خود میپرسیدند که بالاخره سرنوشت نفت بکجا خواهد انجامید؟ ولی ما دیدیم و این سعادت بزرگ تاریخی را درک کردیم که تحت ارشاد مستقیم و در پر تو حزم و کیاست و اراده توانای رهبر عالیقدر ایران آخرین بقایای قید و بند وابستگی بشرکتهای خارجی نیز از دست و پای اقتصاد پیشرو و شکوفان ایران گسیخته گشته و آرزوی دیرین ملت ایران در عاملیت و حاکمیت کامل بر کلیه ذخایر و تأسیسات نفتی خود جامه عمل بخود پوشید.

در اینجا لازم میدانم قسمتی از فرمایشات تاریخی شاهنشاه آریامهر در این زمینه که در مصاحبه نمایندگان مطبوعاتی روزنامه ندای ایران نوبین ایراد فرموده بودند بازگو نمایم:

شاهنشاه میفرمایند: « خود ما صاحب نفت هستیم آنهم صاحب اختیار مطلق و کامل و حقیقی و نه ظاهری و این چیزی است که عنقریب خواهید دید و مورد اعجاب همه قرار گرفته است که چطور ما به این موفقیت رسیدیم اما بشما بگویم که چرا ما به موفقیت رسیدیم - روی اصل ثبات و اینکه دنیا فهمیده است که ما روی حرفی که میزنیم می ایستیم و جنبه های فنی مطلب را هم در نظر می گیریم ولی از حق ایران يك سرسوزن هم صرف نظر نمی کنیم و این است که ایران از لحاظ اداری - فنی - رژیم ثبات - قدرت و داشتن کارشناس بمرحله ای رسیده است

که توانسته است این موفقیت عجیب را در مورد نفت بدست آورده (صحیح است).

نظری بتاریخ صنعت نفت ایران نشان میدهد که طی ۷۰ سال اخیر یعنی از ابتدای فعالیت داری در مسجد سلیمان تا کنون صنعت نفت مراحل مختلف و پرسر و صدائی را پشت سر گذاشته و از ۲۳ سال پیش به اینطرف یعنی از زمان ملی شدن تا کنون با چندین و بیداد بزرگ تاریخی مواجه بوده است که در این میان توافق سن موریتس را که منجر به عقد قرارداد درخشان جدید گردید باید مهم ترین رویداد ۷۰ سال اخیر بشمار آورد زیرا که نه تنها این دگرگونی بنیانی مآلا منجر به وقوع تحولات عمیق در رشته های مختلف اقتصادی و صنعتی کشور و موجب برقراری نظام جدیدی بین ایران و بازارهای نفتی جهان خواهد گردید بلکه این قرارداد انقلابی مبشر حاکمیت و عاملیت مطلق استقلال اقتصادی و قدرت و عظمت ملی برای ملت ایران میباشد.

باتصوب قرارداد جدید فروش نفت و گاز و الغای قرارداد ۱۳۳۳ کنسرسیوم قانون ملی شدن صنعت نفت که در این مدت بیشتر از لحاظ موازین حقوقی معتبر بود پس از ۲۳ سال مفهوم و معنای واقعی پیدا کرده و عملاً بمرحله اجرا در خواهد آمد زیرا که اگر به تاریخ صنعت نفت ایران مراجعه نمایم خواهیم دید که در تمام قراردادهائی که از زمان داری تا کنون انعقاد یافته است این وجه مشترک اساسی وجود داشته است که در هر زمان و در هر قراردادی کنترل ذخایر نفتی کشور و اتخاذ تصمیم درباره میزان بهره برداری و طرق بهره برداری از این منابع ثروت ملی به وسیله مؤسسات دارنده امتیاز و یا شرکت های عضو کنسرسیوم و در خارج از کشور انجام میگرفت و پیوسته آنها بودند که بصورت دلخواه ذخایر نفتی ما را مورد بهره برداری قرار میدادند ولی اینک که آرزوی دیرین ملت ایران جامه عمل بخود پوشیده است با انتقال مرکز فرماندهی و مدیریت امور نفتی و مرکز تصمیم گیری از لندن بتهران این خود ایرانی است که برای استفاده از ذخایر ملی خویش و بالاتر از همه برای حفظ و بنازدهی هر چه بیشتر این منابع ثروت ملی تصمیم میگیرد و طرح های

مفید و منطبق با مصالح و منافع ملی خویش را ارائه میدهد (صحیح است).

در مورد خطوط اصلی قرارداد درخشان جدید که متن کامل آن بین نمایندگان ارجمند توزیع گشته و به تفصیل نیز از طرف جناب آقای نخست وزیر و همکاران گرامی دیگر تشریح گردید بنده عرضی نمیکنم لیکن در این لحظه شکوهمند و تاریخی و در این برهه زمان که تاریخ اقتصاد ایران ورق میخورد پیامی برای شما دارم - پیامی گرم و شورانگیز از خطه ای که خوزستان نام دارد و شریان های حیات بخش اقتصاد ایران را در سینه گرم و سوزان خود پرورش داده است - از سرزمینی که چشمه های نفت خروشان آن در این لحظه تاریخی با آهنگ طپش قلب ملت ایران میجوشد و میخروشد و آوای شادی سر داده است و این چشمه های جوشان و سیال از امروز فقط برای ملت ایران و بخاطر اعتلای ایران جاری میگردد .

من از شهر آبادان سخن میگویم (احسن) - از پالایشگاه عظیم و از تأسیساتی که امروز خود را از آن ایران و ایرانی میدانند - از مردمی سخن میگویم که شب و روز در گرمای سوزان خوزستان از منابع ملی ما پاسداری کرده اند تا امروز آنرا در پیشگاه عدل شاهنشاهی بملت ایران تقدیم نمایند - از اشکهای شادی و لبخندهایی سخن میگویم که امروز بر چشم و لب هزاران زن و مرد و کودک و بزرگ خوزستانی مشاهده مینمائیم - از کارگران قوت و سالخورده ای باز میگویم که هنوز درد تلخ استعمار خارجی و استثمار بی امان بیگانگان را در قفسه سینه خود دفن کرده ولی امروز با غرور و شادمانی به پالایشگاه و تأسیساتی که با عرق جبین و کدیمین آنها ساخته و پرداخته گشته و اینک بخود آنها تعلق گرفته است مینگرند (صحیح است).

پالایشگاه آبادان که در سال ۱۲۸۷ شمسی تأسیس و از سال ۱۲۹۱ مورد بهره برداری قرار گرفت در طول حیات ۶۵ ساله خود شاهد بحرانی ترین و تاریخی ترین حوادث يك پالایشگاه جهانی بوده است .

تا سال ۱۳۲۹ که بحیثیت کوتاه شرکت نفت ایران و انگلیس خاتمه داده شد این واحد عظیم صنعتی بدست خارجی ها و برای تأمین منافع بیگانگان کار میکرد -

لیکن باملی شدن صنعت نفت و در بر تواریه مبارک ملوکانه نقش مهندسین و کارشناسان ایرانی در اداره آن روز بروز آشکارتر گردیده و رشد سریعی در میزان تولید و بهره وری و کار کردن آن بوجود آمد .

در این زمینه میتوانیم اقدامات چشم گیر شرکت ملی نفت ایران را در امر تقلیل کارشناسان خارجی و تعلیم و آموزش مهندسین ایرانی نام ببریم .

صنعت نفت و پالایشگاه آبادان مفتخر است یکی از مراکز آموزش و پرورش کادرفنی و مدیران لایق و با کفایت در ایران بوده و با تجربیات گرانبهائی که کارشناسان و کارکنان پالایشگاه آبادان در سالهای اخیر بدست آورده اند توانسته اند با قدرت و مهارت و کارآئی تمام - احتیاج پالایشگاه را بوجود کارشناسان خارجی بتدریج از بین برده و خود جای نشین آنها گردند .

در اینجا لازم میدانم از مساعی و زحمات جناب آقای دکتر اقبال رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی ایران و سایر کارکنان صدیق صنعت نفت که در انجام این امر مهم ملی از هیچ نوع کوششی فروگذار نکرده اند ضمیمانه سپاسگزاری نمایم (احسن) .

باین ترتیب و باملی شدن صنعت نفت و کاهش روز افزون کارشناسان خارجی و افزایش کارآئی و میزان تولید و ظرفیت آن پالایشگاهی بوجود آمد که یکی از عظیم ترین و بزرگترین تأسیسات نفتی جهان بوده و با ظرفیتی بمقدار ۲۵ میلیون متر مکعب در سال توانسته است بزرگترین رقم فرآورده های نفتی را مانند نفت گاز - بنزین موتور - نفت سفید - سوخت جت - بنزین هواپیما - سوخت دیزل و قیر در سال ۱۹۷۲ از طریق بندر آبادان بخارج صادر نماید .

این پایگاه در نقش يك پالایشگاه متوازن کننده نفت خام را طوری تصفیه مینماید که ضمن تولید حداقل فرآورده هایی که چندان مورد تقاضای بازار داخلی و صادرات نیست نیاز مندیهای فراوان فرآورده های ویژه را بنحو احسن تأمین نماید (انشاء الله) .

خوشبختانه پالایشگاه آبادان توانسته است با داشتن دستگاههای مختلف و بکار بردن شیوه های پیشرفته فنی و مدیریت دقیق قابلیت انعطاف زیادی داشته و محصولات

خود را در بازارهای جهانی مانند کشورهای جنوب و جنوب شرقی آسیا - ژاپن - استرالیا - کشورهای آفریقا - اروپای غربی - آمریکای شمالی و سایر مناطق عرضه نماید . علاوه بر کشورهای نامبرده مشتریان عمده نفت سوخت پالایشگاه آبادان کشتی های نفت کش و تجارتمی هستند که بخلیج فارس آمدورفت میکنند - به این ترتیب ملاحظه میکنیم که آبادان بخوبی توانسته است از عهده رقابتهای تجاری و نوسانات بازار برآمده و محصولات خود را حتی در بازار کشورهایمانند ژاپن که از لحاظ پالایش توسعه یافته است بفرشد - این موفقیت در اثر وضع خاص پالایشگاه مرغوبیت و متنوع بودن محصول مدرنیزه کردن دستگاهها و از همه مهمتر کاهش هزینه های جاری در سالهای اخیر بوده است همچنین پالایشگاه آبادان توانسته است طی ده سال اخیر بر اثر کاستن ضریب تکرار حوادث سه بار متوالی نایل بدریافت نشان افتخار ایمنی از شورای ملی ایمنی ایالات متحده آمریکا گردد و امروز این پالایشگاه به این عظمت که بقدرت مهارت و نیروی کار و کوشش کارگران و کارکنان ایرانی اداره میگشت لیکن هنوز اتخاذ تصمیم و تعیین خط مشی، فعالیت آن و تعیین میزان پالایش و سایر امور بنیانی مربوط به آن در لندن و توسط کمپانی های خارجی تعیین میگردد

با عقد قرارداد جدید فروش نفت و گاز نه تنها ملت ایران مالک کلیه تأسیسات نفت در حوزه قرارداد و پالایشگاه آبادان گردید بلکه مالکیت و اختیار کلیه منابع نفت و گاز، میزان و نحوه استخراج و اکتشاف و فروش آنرا نیز بدست آورد . از این پس این خود ایرانی است که با حزم و احتیاط و دلسوزی کامل در مورد میزان بهره برداری و حفظ و نگهداری از منابع زیرزمینی خویش تصمیم گرفته و اقدامات لازم را هر چند که با هزینه های گزاف همراه باشد انجام خواهد داد .

اینک افتخار دارم درود بی پایان و مراتب سپاس و حق شناسی مردم خوزستان بخصوص شهرستان آبادان را به پیشگاه رهبر عالیقدر ایران شاهنشاه آریامهر که موجب الغاء قرارداد ۱۳۳۳ کنسرسیون و اعمال حاکمیت مطلق و اداره صنایع عظیم و منابع ملی نفت را فراهم فرمودند تقدیم داشته و این توفیق بزرگ را بملت ایران و بدولت خدمتگزار جناب آقای هویدا که افتخار انجام این امر مهم ملی را کسب کرده اند - همچنین جناب آقای دکتر اقبال رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت و جناب آقای دکتر آموزگار وزیر محترم دارائی تبریک و تهنیت عرض مینمایم .

همچنین مراتب سپاس و درود بی پایان جامعه زنان ایران را که مانند برادران ایرانی خود امروز غرق در سرور و شادمانی بوده و در این موفقیت بزرگ سهم و شریک بودند به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر تقدیم میدارم .

زنانی که برخلاف فرمایش جناب آقای زنتاب فرد انگشتان هنرپرور و مشکل گشای آنان تحت حمایت رهبر عالیقدر ایران پیوسته در خدمت علم و دانش فرهنگ و هنر و پیشرفت اقتصاد ایران بکار گمارده شده است . از خداوند تعالی توفیق خدمت در انجام هر چه بهتر و درخشان تر صنعت عظیم نفت ایران را برای کارکنان صدیق این صنعت مسألت مینمایم (احسن - احسن) .

رئیس - آقای صادقی بفرمائید.

میر آقا صادقی - جناب آقای رئیس، خانهاو آقایان

در مورد لایحه مربوط به قرارداد فروش و خرید نفت گفتنی‌ها زیاد گفته شده است قبل از تقدیم لایحه بساحت مقدس مجلس بحث و تفصیل طولانی زیر عنوان قرارداد انقلابی فروش و خرید نفت در سالن اجتماعات وزارت کشور بعمل آمده و کلیه افراد ملت از مزایای اعجاز انگیز این قرارداد مستحضر گردیده‌اند. روز تقدیم لایحه جناب آقای نخست‌وزیر با بیانات متین خود این قرارداد را توضیح و تفسیر فرمودند روز تصویب لایحه در کمیسیون دارائی با حضور جناب آقای نخست‌وزیر و ریاست معظم مجلس و جناب آقای وزیر دارائی و اعضای محترم کمیسیون دارائی هر یک از پیشقدمان مجریان اهداف مقدس شاهنشاه عظیم الشان مطالبی ایراد فرمودند و اینجانب بنام نماینده اقلیت و عضو کمیسیون دارائی عقیده و نظریه خود را معروض داشتم چون در فرصت کوتاهی نمی‌توانستم مکونات قلبی خود و خواسته موکلین عزیز خود را به منصفه ظهور رسانیده و دین خود را در این موفقیت حساس تاریخی ادا کرده باشم با کسب اجازه از مقام محترم ریاست و نمایندگان ارجمند مجلس بنام یک نماینده اقلیت و بنام یک نماینده آذربایجانی، آذربایجانیکه در طول تاریخ مرزدار وفادار و شاهدوست جان نثار بوده است از این مکان مقدس، خانه امید ملت اصلیل و حق شناس ایران چند دقیقه وقت گرانقدر نمایندگان محترم را بگیرم و در مقابل عظمت اقدام ران ملخی به پیشگاه سلیمانی شاهنشاه اصلاح طلب و ناخدای کشتی سعادت و سر بلندی ایران عزیز برده باشم (احسن).

عرض کردم افتخار دارم بنام یک نماینده اقلیت صحبت می‌نمایم. بلی در میدان مبارزات ملی و عرضه پیشبرد نقشه‌های خوشبختی و سرفرازی ملت سنگر اقلیت نصیب اینجانب گردیده است (صحیح است).

در مقابل پروژه‌های مترقیانه و لوایح سودمند و جریانات مهمه: اقلیت و اکثریت، موکل و وکیل، دولت

و ملت، صغیر و کبیر، توانگر و فقیر، روستائی و شهری، روحانی و بازاری وجود ندارد.

ملت ایران یک پارچه و نمایندگان آنها یکدل و یک جهت پشتیبان و طرفدار میباشند. اگر الفاظ متعدد و مختلف است معنی واحد دارند:

سه تگردد بریشم ار اورا

پرینان خوانی و حریر و پرند

در سه آئینه شاهد ازلی

برده از روی تابناک افکند (احسن)

شاهد صدق و عرایضم جوش و خروش ملت ایران در این دقایق پر شور و شغف میباشند. بازار و دکاکین و مغازه‌ها آتین بندی شده است، رادیو و تلویزیون و جراید هزار یک احساسات ملی را منعکس میگردانند، دانشجویان دانشگاه و تپ تحصیل کرده و فهمیده که چشم و چراغ ما هستند با روستائی مرزنشین در این شادی و پیروزی سهیم و شریک میباشند، در این مورد اقلیت مفهومی ندارد (صحیح است - احسن).

بنام یک نماینده که بنام فردی از افراد ایران از تریبون مجلس استفاده کرده گذشتگان و اجداد و نیاکان خود را که عمری در تاریکی و تعصب استبداد و استعمار بسر برده و با حسرت زندگی خود را سپری ساخته اند مخاطب قرار داده و عرض میکنم:

پنجاهتیزید و ایران امروز را با ایرانی که دیده بودید مقایسه کنید افتخار نمائید که دیو استعمار برای همیشه نابود گردیده و ثروت ملی را که اجانب بیغما می‌بردند با دست توانا و پر میمنت شهریار با اقتدار و پیشوای فداکار و پدر تاجدار یعنی شاهنشاه آریامهر بخود ملت سپرده شده است (احسن).

ایران امروزه تنها جزو کشور عقب افتاده و در حال توسعه نیست و پیشیزی بوم بیگانگان نیاز ندارد خود در توسعه این قبیل کشورها حال سازندگی دارد و به عقب ماندگان کمک می‌نماید به اغلب کشورها وام میدهد نقشه‌های اصلاحی را در آنها پیاده میکند و در میان ملت‌های جهان حالت رهبری و پیشوایی پیدا کرده و بنا تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر و اجرای اصول انقلاب سرمشق و مدل عوامل ترقی و تعالی گردیده است (صحیح است).

چون موضوع سخن درباره لایحه اخیر است از مطلب پر دور نروم:

۷۲ سال پیش قرارداد ننگین دادرسی بسته شد.

با بلند شدن اولین دکل نفت در جنوب ایران بسوی استعمارگری اطراف و جوانب این کشور باستانی را پر کرد، دادن وجه ناچیز از عواید نفت بخود ملت عنوان صدقه پیدا کرد، هم میهنان ما در جنوب از گرسنگی و بی داروئی جان میدادند، ثروت خدادادی آنان را دیگران به بغما میبردند و برای اینکه باین چپاول و تاراج خود ادامه دهند در دستگاه دولتی اعمال نفوذ کرده و از عناصر غیر صالح پشتیبانی مینمودند.

سر سلسله خاندان جلیل پهلوی رضاشاه کبیر قرارداد دادرسی را لغو و با شرایط بهتری قرارداد جدید بسته شد ولی دیو استعمار هنوز قدرت داشت و نمیگذاشت این مصلح کبیر مطابق میل و خواسته خود با اجانب دست و پنجه نرم کند و اوضاع و مقتضیات بین المللی نیز شدت عمل را اجازه نمیداد.

سوم شهریور ۲۰ رسید.

فشار اقتصادی و نظامی و اجتماعی که بر این ملت صورت رسید اگر موقع شناسی و حسن تدبیر ناخدای کشتی طوفان زده ایران نبود شاید وقایع ناگوارتری مانند جریان آذربایجان و بلوای شیراز پیش می‌آمد.

شاهنشاه جوانبخت موی سر خود را بنقد جوانی و شب نخوابی و تدبیر و تدبیر سفید کرده و با مقابله با حوادث و سوانح توانستند نام ایران و نام پرافتخار خود را در صفحات زرین تاریخ ثبت و ضبط نمایند.

نهضتی بنام نهضت ملی شدن نفت در این مملکت پیش آمد از شاه تا گدا از این قیام حمایت می‌کردند - عدم حسن نیت و تعصب و خودخواهی گردانندگان این قیام اگر نفت را ملی کردند ملت را بورشکستگی و دو دستگی سوق دادند تا جائیکه نفت ایران یک بشکه خریدار نداشت.

رئیس دولت وقت که وعده داده بود هر ایرانی صاحب چند بشکه نفت خواهد شد از پرداخت حقوق کارمندان نفت عاجز مانده و اسکناس بی پشتوانه چاپ نمود. در این مورد نیز نزدیک بود کشتی ایران در میان

امواج بیگانه پرستی و فقر اقتصادی و اخلاقی غرق شود که باز ناخدای خدانشناس دامن همت بر کمر بست و کشتی را بساحل نجات سوق داد.

پس از ظهور تجلیات ملکوتی و وحدت ملی در ۲۸ امرداد دنیا و غارتگران بین المللی بشخصیت و موقعیت شاهنشاه ایران پی بردند و حاضر شدند که ضمن قرارداد ۱۳۳۳ کنسرسیونمی تشکیل گردد و با شرایط دنیا پسندانه اداره کنند و خریدار نفت ایران باشند، گوا اینکه این قرارداد مزایای چشم گیر داشت و هر چند بار هم با استفاده از فرصت زمان مزایای بیشتری بر آن افزوده میشد ولی ایرانی نمیتوانست ادعا کند که نفت واقعا مال اوست و دیگران در آن دخالتی ندارند (صحیح است).

وجود کنسرسیونم کارگر زحمت کش نفت را نمی توانست ارضاء نماید که زحمتی را که در میان آفتاب سوزان آبادان متحمل میشود صد درصد برای ایران و بنام ایران است.

گوا اینکه شش سال از عمر کنسرسیونم باقی بود و پس از گذشت این زمان کلیه تأسیسات و متعلقات نفت بدست ایرانی سپرده میشد.

ولی شش سال در عصر ما مدت کوتاهی نیست زیرا در ده سال پس از تصویب منشور انقلاب شاه و مردم، ایران بیش از چند قرن بسوی ترقی و تعالی جهش کرده که آثارش در اطراف و اکناف مهن گرامی پیدا است و دنیا در مقابل عظمت و تأثیر این جهش و انقلاب سر تعظیم و احترام فرود می‌آورد (صحیح است).

با ابتکار شاهانه و باتدبیر حکیمانه شهریار اصلاح طلب بدون سرو صدا و عوام فریبی قبل از انقضای شش سال قرارداد ۱۳۳۳ لغو و ایرانی بمعنی واقعی کلمه صاحب علی الاطلاق نفت و ذخائر ملی گردید که اینک لایحه آن در این خانه امید ملت مطرح بوده و بطور حتم با اتفاق مطلق آراء تصویب خواهد گردید.

ایرانی صاحب ثروت و مال خود گردیده است.

مهندسین و کارکنان و کارگران شریف ایران در تمام سنگرهای نفتی جای بیگانگان را گرفته اند نفت ایران ناظر و قیم ندارد خود فروشنده مال خودش است و کنسرسیونم خریداری بیش نیست اعمال نفوذ از روزنه نفت

برای همیشه از قاموس هستی و سعادت ملت ایران محو و لغو گردیده است اینک از طرف خود و موکلین گرامی مردم شاهدوست و مین پرست شاهپور که کتباً و تلگرافاً بوسیله تلفن خواستارند که احساسات ازدل برآمده ایشان را در مجلس شورای ملی منعکس گردانم عرضه میدارم . (احسن).

براین مژده گرجان فشانم رواست

که این مژده آسایش جان ماست

این پیروزی بزرگ و این واقعه فرخنده و این موفقیت غیر قابل تصور را به پیشگاه شاهنشاه مفتح و دولت و ملت باستانی ایران و کارگردانان لایق شرکت ملی نفت تبریک عرض نموده و چون هر روز و هر ساعت تدابیر عالی شهریار خجسته خصال و خیر و برکت جدیدی نصیب این ملت میگردد از هیئت محترم دولت و احزاب ارجمند سیاسی و افراد ملت ایران بخصوص جوانان و دانشگامیان استدعا و تمنی دارم که لحظه ای از اصغای اوامر ملوکانه و اجرای اهداف مقدسه رهبر خردمند کشور غافل نباشند مبادا فرصتی فوت شود اوامری بی اجرا بماند .

یک چشم زدن غافل از این شاه نباشیم

شاید که نگاهی کند آنگاه نباشیم
با عرض اعتذار از اطاله کلام چون در این ساعات پر ارزش شاهنشاه اسلام پناه و شهبانوی رؤف و مهربان برای شناساندن عظمت نهضت های اخیر ملی در بزرگترین کشور جهان مهمانان شخص اول کشور امریکامی باشند از مصمم قلب دست نیاز بسوی خالق بی نیاز و چاره ساز دراز کرده و عرضه میدارم :

آن سفر کرده که صد قافله دل همراه اوست

هر کجا هست خدا با سلامت دارش
(احسن - احسن)

ولیس - آقای سراج الدینی بفرمائید .

سراج الدینی - جناب آقای رئیس ، نمایندگان محترم ، سعادت مند و سرفرازم که فرصت یافتیم در چنین روزی درباره موضوعی که یقین دارم تاریخ مبارزات سیاسی این ملت آنرا بنام یکی از پیروزی های مهم و درخشان ایران عصر انقلاب به آیندگان این سرزمین

عرضه میکند در خانه ملت سخن گویم . سعی میکنم با ایجاز و اختصار کامل بر حسب وظیفه بازگوکننده گوشه کوچکی از احساسات پاک مردم در قبال حاکمیت مطلق ملت بر منابع نفت ایران زمین باشم تا این نوبت پرافتخار بهمکاران محترم نیز برسد . سخن را با بازگو کردن جمله ای کوتاه ولی بسیار مهیج و افتخار افزا آغاز میکنم (احسن).

کلام الملوك ملوك الکلام ، روزی که رهبر عالیقدر انقلاب عظیم ایران شاهنشاه آریامهر در اجلاس کنگرة تاریخی بزرگداشت دهه انقلاب ، با قاطعیت محکم و تمام فرمودند : «قرارداد نفت تجدید نمیشود» چنان شور و هیجانی در قلوب قاطبه ملت ایران ایجاد شد که زبان مقال نمیتواند مبین حال باشد ، جذبات عشق را چگونه میتوان توجیه کرد ؟ و وجدانیات را با کدام آرایش و تصویر میتوان مجسم ساخت ؟

آری این نوید فرح افزا که سالیان دراز در دور نمای افق خیال مطلوب هر فرد ایرانی بود برق آسا تجلی کرد نسیم امید بر اخگر درون عشاق دلباخته مین وزیدن گرفت ، و گرد نگرانی قرون و اعصار را بزدود .

و شور و هیجان دلها را بفرود . زیرا بکرات و مرات این مطلب برای ملت ایران ثابت شده است که هرگاه حل مشکلات مملکت به انتها درجه صعوبت رسید اراده شاهنشاه اسلام پناه با تأییدات خداوندی حلال معضلات بوده است ، در اینجا احتیاجی بذکر قرائن و شواهد نیست زیرا بیشتر همکاران محترم نظایر آنرا بسیار دیده و بیاد دارند .

سروران محترم ، مطلب خلع ید اجنبی از منابع نفت ملی کار ساده ای نیست و باید بتاریخچه سابقه هفتاد و دو ساله نفت نگاه کرد و دید که از کجا بکجا رسیده ایم که آن مطلب از موضوع مقال بنده خارج است و قطعاً توضیحات همکاران عزیز دیگرم در این مورد کافی بوده است .

در جهان امروز نفت از احتیاجات اولیه و ضروری هرملتی بشمار میرود ، و مخصوصاً برای کشورهای صنعتی جنبه حیاتی دارد . بازستاندن آن به نیروی خرد و تدبیر و تأثیر بیان و تقریر آنها از کمپانیهای نفتی بدون

توسل بزور و ستیزی شباهت به اعجاز نیست حقاً دست موسی و دم عیسی میخواید خلع ید اجنبی از منابع سرشار نفت ایران حماسه ای است که قرنهای سینه به سینه برای نسلهای آینده این ملت بنام بزرگترین سند افتخار عصر آریامهر باقی خواهد ماند (صحیح است) و الهام بخش حماسه و شجاعت و از خود گذشتگی خواهد بود همکاران محترم قبول بفرمائید ! آنچه که در انسان اصالت دارد

احساس و عواطف فطری بشری است . که آزادی و حق حاکمیت مطلق بر مقدرات آنها در خانه خود سرفصل این احساس فطری است (صحیح است) . که عقل و منطق و خرد عارضی و طاری بر آن هستند زیرا از ذاتیات انسانی نیست بلکه اکتسابی و محمول بر موضوعند و زیوری زیبا و مصنوعی برای انسان بشمار میروند پس باید قبل از هر چیز به احساس آدمی زاد که فطری و لایتنفک و ذاتی اوست توجه کرد . احساس ایرانی باتوجه به خاطراتی که از دست اندازی کمپانیهای بیگانه داشت جریحه دار شده بود . لذا دخالت آنان بطور مستقیم یا غیر مستقیم در امر صنعت نفت بهر صورت باز برای هر ایرانی ناگوار و ناخوشایند بود و تا زمانیکه آن کمپانیها در امر نفت دخالت داشتند گفتم بهر صورت باز هم بار خاطر بودند ، و آرامش روحی و اطمینان ضمیر برای ملت ایران بوجود نمی آمد ، و اگر هم می پذیرفت جنبه تسلیم عقلانی داشت و حتی از آلا و نعمات آن نظوری که شاید و باید احساس لذت نمیکرد .

آنکه حنظل ریخت در گام ندارم انتظار

تابشده و شکرش شیرین نمایم کام خویش

(احسن)

بنازم به ابتکار رهبری که بموقع درد را تشخیص و دارو را تجویز میفرماید (احسن) . آری اثری که اعمال حاکمیت کامل ایران بر صنایع نفت در روحیه تمام طبقات ملت ایران بجا گذاشته است بخوبی مشهود و هویداست . اما با اجازه همکاران محترم میخواهم بطور اختصار هم بازگوکننده احساس مردم حوزه انتخابیه خود یعنی ساکنان آزاده کردستان در مقابل این پیروزی بزرگ ملی باشم . مردم کردستان در قبال این مطلب مهم غرق در شادی هستند و درباره آن چون یکی دیگر

از حماسه های بزرگ ملی صرف نظر از جنبه های مهم اقتصادی فکرمی کنند (صحیح است) .

از اینکه جنبه حماسی بمقال دادم معذورم بدارید ! چکنم مطلب حماسه زاست ، برای مزید اطلاع همکاران محترم در چند روز اخیر که مطلب نفت مطرح شده بطوریکه اطلاع دارم در تمام نقاط کردستان اعم از شهر و روستا نظیر سایر مناطق کشور مجالس جشن و سرور و شادمانی برپا بوده است ، و هیچ و دسته و طبقه و صفی به میزان درک و برداشت خود از مطلب ، زبان به تأیید و تحسین و تمجید و ستایش گشوده اند ، و در هر محفل سرتعظیم در مقابل رهبری شاهنشاه ایران زمین سایه خدا و رمز وحدت ملی فرودمی آورند و مراتب جانبازی و سپاس و حق شناسی را توأم باشور و هیجانی که خاص مردم این منطقه از ایران عزیز است به پیشگاه شاهنشاه آریامهر معروض میدارند (صحیح است) از مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی استدعا دارم که مراتب را بشرف عرض معظم له برساند .

یقین دارم در نتیجه این پیروزی عظیم چنان روحیه ای در تمام افراد ملت ایران ایجاد خواهد شد و چنان تحرکی بوجود می آید که در آینده نزدیک اقتصاد ملت ایران در اثر پیشرفت صنعت و کوشش مردم و بهره برداری از منابع دیگر مملکت از استفاده از نفت هم بی نیاز خواهد شد (احسن) .

بی مناسبت نیست که بعرض همکاران محترم برسانم همانطوریکه بارها بعرض رسیده است هرگاه ملت ایران به پیروزی های چشم گیری نایل می آید ، صدای بوق و کرنای سلاخان تکریبی از رادیوهای باهویت و بی هویت یعنی گوش خراش ترمی گردد . در چند روز اخیر باز هم چنین وضعی در سلاخ خانه یعنی هاجرین دارد این پیروزی ما باز هم آنانرا دچار اضطراب کرده است .

به آقای البکر و یارانش می گوئیم کشتار دسته جمعی سیاستمداران عراق آنها با آن شتاب زدگی و با آن محاکمات و قضاوت های کذابی که در بیست و چهار ساعت حکم اعدام نزدیک به سی نفر از رجال برجسته عراق را صادر و اجرامی کند ، عبور دادن ایرانیان شریف به اجبار از منطقه مین گذاری شده یورش به روستا نشینان

اکراد آریائی نژاد و هزاران جرایم دیگر با هو و جنجال بر جهانیان مکتوم نمی ماند. حکومت قدری وزور ادامه نخواهد داشت.

بقول خود عربها: اذا الشعب يوماً أراد الحياة فلا بد ان يستجيب القدر (احسن).

روزی اراده ملت عراق تقدیر را با خود هم آهنگ خواهد ساخت و کاخ ستار بر توویارانت ویران خواهد کرد تکریتها به کسانی که ناگهان و تازه بدوران رسیده و بر اثر عوامل نامطلوب بمقامی میرسند که براننده آن نیستند مثالی مرکب از ترکی و عربی دارند که شاید البکر بارها آنرا از همشهریانش شنیده است آنان در چنین موازادی میگویند: «سن گیلو لوالهواد علك» تو خودت آمدتی یا هواتورا غلطاند و به اینجا آورد. مردم شریف عراق آن عوامل نامطلوبی که توراه آنجا آورده است بخوبی میشناسند و از راز پشت پرده آگاهند، و بی گمان روزی در جهنم خود ساخته خود خواهد سوخت. و ملت ایران باملت عراق هم کیش خود کمافی السابق بحکم روابط دیرین و فرهنگ و آیین باهمدیگر خواهند ساخت و مناسبات دیرین را تجدید خواهند کرد (صحیح است).

در اینجا لازم میدانم که از زحمات شبانه روزی خدمتگزار صدیق شاه و مردم جناب آقای نخست وزیر هم مسلک هویدای عزیز و همکارانش مخصوصاً وزیر لایق دارائی و جناب دکتر اقبال مدیر عامل دانشمند شرکت ملی نفت و کارشناسان نفتی ایران قدردانی و تجلیل و تبریک عرض کنم که توانسته اند چنین لایحه ای مترقی بر مبنای تدابیر داهیانه رهبر عالیقدر ملت ایران تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم کنند خدا را شکر که مأموریت انجام این امر خطیر ملی نصیب دولت پاسداران انقلاب شاه و مردم شد.

در خاتمه عرایضم وظیفه دارم که بنماینده گی از طرف رهبر نقشبندی کشورهای اسلامی حضرت شیخ سراج الدین نقشبندی این پیروزی بزرگ را مستقیماً بنمایندگان محترم مردم و تمام ملت ایران تبریک گویم موقیتهای روز افزون دولت خدمتگزار شاه و مردم را از بازگاه احدیت تمنا می کنم (احسن - احسن).

رئیس - چند نفر از آقایان اجازه صحبت خواسته اند

چون وقت نزدیک بانمام است اگر اجازه بفرمائید بعد از ظهر جلسه داشته باشیم که آن آقایان هم صحبتشان را بکنند (نمایندگان - موافقم - صحیح است).

۹ - اعلام وصول و قرائت نامه سه فقره لایحه رسیده از مجلس سنا

رئیس - چند لایحه از مجلس سنارسیده است برای اطلاع همکاران محترم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۵ (اقتصاد) در قبال لایحه شماره ۵۵۰۹۸ مورخ ۱۳۵۱/۱۲/۸ دولت راجع بصندوق ضمانت صادرات ایران که ضمن مرقومه شماره ۲۱۱۰۷ مورخ ۱۳۵۲/۲/۱۳ از آن مجلس محترم ارسال شده بود در جلسه فوق العاده روز شنبه ۳۰ تیر ماه ۱۳۵۲ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنارسید.

اینک لایحه قانون فوق که اصلاح شده است جهت تصویب مجدد آن مجلس محترم به ضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی) در قبال لایحه شماره ۵۷۰ مورخ ۱۳۵۲/۱/۱۸ دولت راجع به اصلاح قانون اجازه پرداخت مزایای ویژه به افسران و درجه داران ارتش شاهنشاهی که ضمن مرقومه شماره ۲۲۸۸۷ مورخ ۱۳۵۲/۲/۲۶ از آن مجلس محترم ارسال شده بود در جلسه فوق العاده روز شنبه ۳۰ تیر ماه ۱۳۵۲ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنارسید.

اینک لایحه قانون فوق که اصلاح شده است جهت تصویب مجدد آن مجلس محترم به ضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی) در قبال لایحه شماره ۲۲۵۲ مورخ ۱۳۵۲/۲/۸ دولت راجع بالحقایک تبصره به بند (د) اصلاحی ماده ۵۸ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۱ که ضمن مرقومه شماره ۲۳۰۰۳ مورخ ۱۳۵۲/۳/۱۳

۱۰ - تعیین موقع و دستور جلسه فوق العاده بعد ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانها و آقایان جلسه فوق العاده امروز را ختم میکنیم ساعت ۶ بعد از ظهر جلسه فوق العاده دیگری خواهیم داشت و دستور دنباله دستور جلسه صبح خواهد بود.

(یک ساعت بعد از ظهر جلسه ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

از آن مجلس محترم ارسال شده بود در جلسه فوق العاده روز شنبه ۳۰ تیر ماه ۱۳۵۲ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنارسید.

اینک لایحه قانون فوق که اصلاح شده است جهت تصویب مجدد آن مجلس محترم به ضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.